Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פּרייז 20 גראשען.

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 87 | Łódź, Czwartek 10 kwietnia 1930. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, יב ניסן תר״ץ | № 87

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּעטריקאווער 21, טעל. 71=224

כּשר
ווייל זיי ווערען פּראָדו-צירט פון אָנהויב ביז'ן סוף דורך יודישע הענד

געשמאַק
ווייל זיי ווערען אויסגעאַרבייט פון די בעסטע ווייניטרויבען

געזונד
ווייל זיי זענען געמאַכט פון וויינטרויבען

– זענען די –

„כּרמל" ווײַנען און קאָניאַק

פון באַראָן ראָטשילדס ווײַן-קעלערן

עס איז נישטא קיין בעסערער ווייז אויף פּסח!

עס איז נישטאָ קיין יודיש הויז, וואו עס זאָל זיין מעגליך דער סדר אָהן כּרמל-וויין!

מיר וואָרענען פאַר פאַלסיפיקאַטען

געוויסע פּערזאָנען נוצען-אויס די פּאָפּולערקייט פון „כּרמל"-וויין און מאַכען נאָך פערשידענע פאַלסיפיקאַטען.
„כּרמל"-וויין" איז אַ יודיש-נאַציאָנאַל אַרטיקעל און דער חוב פון יעדען יוד צו העלפען בעקעמפען די פאַלסיפיקאַטען.

גיט אַכטונג אויף דעם סימן פון עס-טען „כּרמל" אויף די שוץ-מאַרקען. אָהן דעם איז עס אַ פאַלסיפיקאַט.

„כּרמל"
איז דער בעסטער וויין
אין דער וועלט

„כּרמל"
שטאַרקט געזונטע
און היילט שראַנקע

„כּרמל"
איז דער שטאָלץ פון דער
ארץ-ישראל-פּראָדוקציע

אַכטונג, לאָדז!

אין דער נעכטיגער מודעה פון די ארץ-ישראלדיגע וויינען און קאָניאַקען

„כּרמל-אָריגינאַל"

זענען צוליב געוויסע סבּות אַרויסגעפאַלען פאָלגענדע 2 פירמעס:

1) מ. בערמאַן, פּיעטריקאָווער 53

2) גוטמאַן אַנקערמאַן, פּל. וואָלנאַשטשי 11

ביי וועלכע ס'איז אויך צו בעקומען אונזערע

ווײַנען און קאָניאַקען.

נידער מיט ווײַן-פעלשונגען!

קויפט נישט קיין ווײַנען צו די שפּאָט-ביליגע פּרייזען,
ווייל וואַסער האָט איהר דאָך אין דערהיים...

די ביליגסטע, כּשר'ע און גוטע פלאַש וויין מוז קאָסטען 1.80 זל.

דאָס בעקומט איהר נור אין דער בעקאַנטער, רעעלער פירמע

ליפּע שיינביין

לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 27, טעל. 27-149

מיין געשעפט איז אויך פערזעהן לכבוד יום טוב מיט דעם גרעסטען אויסוואהל פון אַלע סאָרטען

שפּריט, וויין, מעהד, ליקער, רויט-וויין

צו קאָנקורענץ-פּרייזען!
צו קאָנקורענץ-פּרייזען!

צו דער בעקוועהמליכקייט פון פּובל., איז מיין געשעפט אָפען טעגליך ביז 2 אַ זייגער ביינאַכט.

כּשר לחג הפּסח.

דערמיט בעשטעטיג איך, דאָס די פלאַנצען-פוטער פון דער פירמע

אקצ. געז. שיכט

„צערעס" „ראַדיאָל" און „ריטאַ"

איז שטרענג כשר לחג הפסח

די גאַנצע צוזאַמענשטעלונג פון די פלאַנצען-פוטער שטעהט שטענדיג אונטער מיין השגחה פון אנהויב פון דער אַרבייט ביז דער פערפּאַקונג דורך עהרליכע און פרומע נאמנים בני-תורה ויר״ש. דעריבער קען יעדער, אפילו דער פרומסטער יוד דאָס שפּייזע-פעטס ווי צו פליישיגע און צו מילכיגע מאכלים מיט אַ רוהיג געוויסען געברויכען, אויב עס געפינט זיך נאָר איין החתימה „כשר לחג הפסח".

שמחה פרענקיל תאומים
אבד״ק סקאווין והגליל, חופ״ס פּאָדגורזע יע״א.

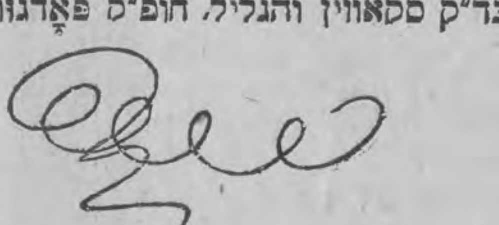

שמחה
פרענקיל תאומים
אבד״ק סקאווין
חופ״ק פאדגורזע
יע״א

כשר לפסח | די בעוואוסטע — יודישע —

שאקאלאדען-פאבריק „ZŁOTY RAJ" | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהרע געעהרטע קונדשאפט, אז צום בעפארשטעהענדען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.

בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.

מ'בעט זעהר די געעהרטע קונדשאפט, וואס פריהער איינצוקויפען אויף יום-טוב, כדי אויסצומיידען א גרויסען געדראנג.

אונזערע פערקויפס-שטעלען: ווסכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26

די שאקאלאד-פאבריק „פראגרעס" קאנסטאנטינער 14

די פיליע איז שטענדיג פערזעהן מיט א רייכן און פרישן אויסוואל פון פערשידענע צוקערווארען, שאקאלאד, מארמאלאד, באנבאניערען אלעס כשר לחג הפסח

בעמערקונג: אלעס איז פון אייגענער אויסארבייטונג.

טיילט מיט, אז צוליב דער בעקוועמ־ליכקייט פון דער ג' קונדשאפט האט זי ערעפענט א פיליע אויף ווסכאדניא 52

מיט אכטונג „פראגרעס", לאדז, קאנסטאנטינער 14.

צו דער

יוד. בעפעלקערונג!

גאך פיל אנפרעגען מיך וועגען די וואורשט פון די פעראייניגטע פליישער בין איך מחויב מודיע צו זיין,

אז איך בין נישט מעהר קיין משגיח אין דער פאבריק

איך בעט דעריבער מיך נישט אנצופרעגען.

יום ה' צו, י"ב ניסן לודז.

פנחס מארגענשטערן

געז. קולטור-ליגע אפט. לאדזש. :: קינא „ספלענדיד" נארוטאוויטש 20.

זונטיק, ד. 13 אפריל (ערשטער טאג פסח) 10.30 פריקומט פאר אין קינא „ספלענדיד"

א פייערליכע פרץ-אקאדעמיע

(געווידמעט דעם 15 יארצייט פון יצחק ליבוש פרץ)

אין פראגראם: רעפעראט פון ח' ש. מענדלסאן (ווארשא); קאמפאזיציעס פון הענדעל, מענדעלסאן, הלוי, הירשין א. א. אויסגעפירט דורכן כאר פון „קולטור-ליגע" מיט אקאמפאניאמענט פון א שטרייך-קווינטעט אינטער דער לייטונג פון פראפ. י. זאזולא; קאמפאזיציעס פון בעטהאווען, שאפען א. א. אויסגעפירט דורך פראפ. י. זאזולא (קלאוויר-סאלא); רעצי-טאציעס און דעקלאמאציעס פון די ווערק פון י. ל. פרץ אויסגעפירט דורך דער דראמ. סטודיע „באגינען" ביי דער געז. „קולטור-ליגע".

געניערעס אין די פראגראמען. געניערעס אין די פראגראמען.

בילעטן צום פרייז פון 50 גר. ביז 2 זל. צובאקומען יעדן אוונט אין „קולטור-ליגע" בזשע-זשינער 23, אינ ערב. חיבקל פאלורנ. 20, און טאג פון אקאדעמיע פון 9 פרי אין ספלענדיד.

דעטעקטארען קאמפלעט מיט א סלוכאווקע און אנטענע פון 28 זל.

RADIO - LLOYD
Przejazd 8.

W. EYCHNER

אגינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6–8 אוונט

Dr. ADAM GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראנקע
[illegible] נאבען און ליבעסהילאינגס
נעמט אן פון 4–7 אין אווענד

מאקאראן

ווי אויך פערשידענע אנדערע יום-טוב'דיגע צוקערווארען - אויסארבייטונגען

עמפפעהלט די בעקאנטע צוקערניע **נ. ווינבערג, פיעטריקאווער 38** טעלעפאן 143-82

בעמערקונג: צוליב דעם וואס א סך געוויסלבער פערופען זיך אויף מיינע מאשין-מצות, בעט איך די ג' קונדשאפט אכטונג צו געבען אויף מיינע פירמאווע עטיקעטען, וואס געפינען זיך אויף יעדן פעקל.

ס'איז ארויס פון דרוק

די ערשטע און גרינדליכע מאנאגראפיע אויפ'ן יסוד פון ארכיוואלע מאטעריאלן

„די געשכטע פון די יודען אין פיעטריקאוו און אומגעגנד"

פון **משה פינקינד**, אין דער פוילישער שפראך:

MOJZESZ FEINKIND

DZIEJE ŻYDÓW w PIOTRKOWIE i OKOLICY

od najdawniejszych czasów do chwili obecnej

Nakład autora, Piotrków 1930.

פרייז 5 זל. צו בעקומען ביים מחבר, פיעטריקאוו, פולסודסקיעגא 36.

ייך כשר לפסח!!!

טויזענטער מענשען האבען זיך שוין איבערצייגט, אז די ווינען פון דער ניי-ערעפענטער וויין און מעהד-פאבריק

„פראגרעס"

זענען גוט און ביליג

צוליב רעקלאמע, אז גאנץ לאדז זאל זיך אין דעם איבערצייגען פערקויפן מיר לחג הפסח

א גוטע באטשינקע וויין נור 1.50 זל.

מיט אכטונג פירמע „פראגרעס" 2 אלטער מארק 2

כשר לחג הפסח! כשר לחג הפסח!

די בעוואוסטע וויין-האנדלונג

מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41

טעל. 190-46

דערמיט מאך איך בעקאנט מיין ג' קונדשאפט, אז מיין וויין-געשעפט איז פערזעהען מיט א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ווינען פון אייגענער פאבריקס-אויסארבייטונג

ראזינען-וויין און עכטע פיינעם אונגער-וויין כשר לחג הפסח

אויך שפירט, ליקערען, קאניאק, מעהד און כרמל-ווינען

אלעס צו קאנקורענץ-פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך! רעעלע בעהאנדלונג!

מיט אכטונג

מ. ליפסקער, צעגעלניאנא 41, טעל. 190-46

כשר לחג הפסח!

אלע סארטען **ווינען** ראזינען און אונגארישע

אויך **מעהד, שפירט, ליקערן**

כשר לפסח רעעל, גוט און ביליג! כשר לפסח

בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע

מ. ליפעל, 8 אלטער מארק 8

קומט און איבערצייגט אייך!

כשר לחג הפסח

אלע סארטען **ווינען** ראזינען און אונגארישע

מעהד, שפירט, ליקערען

כשר לפסח רעעל, גוט און ביליג! כשר לפסח

בעקומט מען נור ביי דער אלטער פירמע

יחיאל מאיר בזשוסטאווסקי, בזשעזשינער 9

בעקאנטמאכונג.

דער פעראיין „בית-לחם"

מאכט בעקאנט, אז היינט, דאנערשטאג קומט פאר

די פערטיילונג פון די פארציעס

פאר די פערזאנען, וועלכע האבען די טאלאנען פון נומ' 1 ביז נומ' 300 און פרייטאג פון נומ' 300 ביז נומ' 700 און ווייטער.

ס'ווערט פערטיילט מצות, אייער, שמאלץ, וויין, טיי, ליכט, צוקער און ציבעל.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג.

די עופות-שחט-הייזער

אויף זאכאדניא 56 (ווילקער שוהל) און קאמיענגא 2

וואס געפינען זיך אונטער דער השגחה פון ראבינאט

זענען געעפענט

און מ'שעכט עופות פון 7 פריה אן.

Dr. med. ALBERT GOTLIEB

Piotrkowska 26, tel. 177-50

אקושער און ספעציאליסט פון פרויען-קראנקהייטען

נעהמט אן אין דערהיים פון 3–6 אווענד און אין לעטשניצע „Vita" פעטריק. 45.

דער **פאמיליע אייגער**

צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער

מוטער

דריקען מיר אויס אונזער אינניגסטען מיטגעפיהל.

פאמיליע בזשוסטאווסקי, לאדז.

דעם פרעזידיום-מיטגליד און קוראטאר פון די פראפעסיא-נעלע „ארט"-קורסען דר. ש. אייגער דריקען מיר אויס אונ-זער אויפריכטיג מיטגעפיהל צוליב'ן טויט פון זיין

מוטער

דאס ביורא- און אינסטרוקטארען-פערזאנאל פון „ארט" אין לאדז

אונזער אויפריכטיג מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פרעזידיום-מיטגליד ד"ר ש. אייגער צוליב'ן טויט פון זיין

מוטער

די פערוואלטונג

פון דער געזעלשאפט צו פערשפרייטן מלאכה און ערד-ארבייט צווישן יידן „ארט" אין לאדזש

די אלע, וועלכע האבען אנטייל-גענומען ביים אפגעבען דעם לעצטען כבוד מיין ליבע און אונפער-געסליכע פרוי און אונזער טייערע מוטער

נ. ע.

מרים אייגער

אשת ר' משה נ"י

(געבוירענע רובינשטיין)

דריקען מיר אויס אונזער הערצליכסטען דאנק

מאן און קינדער.

לאָדז
10 אַפּריל 1930

„נײַער פֿאָלקסבלאַט“

לאָדז
10 אַפּריל 1930

שטיל, רוהיג און אומבעוועגליך

די עקאָנאָמישע נויט־לאַגע פֿון פּוילישן יודנ־טום איז דערגאַנגען צו אַ פּונקט, וואָס העכער פֿון אַהין קען שוין דאַכט זיך נישט זײַן.

מיט אַ פּאָר יאָהר פֿריהער איז אין יודישן פּוילן אַרומגעגאַנגען אַזאַ מין וויץ: אַז מ'פֿרעגט אַ יודען — „ווי גייט עס דיר?“. דאַרף ער ענטפֿער־רען: „דאַנקען גאָט, בעסער ווי איבעראַהר“, ווײַל ער האָט געוואוסט, אַז איבעראָיאָהר, וועט זײַן נאָך ערגער. איצט, מיין איך, קען שוין אַזאַ וויץ קיין פּלאַץ ענישט האָבען, ווײַל — ערגער ווי ס'איז קען שוין נישט זײַן.

די צרה פֿון הײַנטיגער נויט־לאַגע אין יו־דישען פּוילען איז אַ צווייערלייע: אַן אָביעקטיווע און אַ סוביעקטיווע. אָביעקטיוו איז די צרה פֿון דער עקאָנאָמישער נויט, סוביעקטיוו איז די צרה — די נישט קלענערע צרה — פֿון דער גייסטיגער נויט, פֿון דעם אופֿן, ווי אַזוי מען רעאַגירט אויף דער עקאָנאָמישער נויט.

מיט עטליכע יאָהר צוריק האָבען פּוילישע יודען זיך נאָך שטאַרק געצאַפּעלט, אַקטיוו געוועהרט געגען דער עקאָנאָמישער נויט, געזוכט אויסוועגען, געהאָפֿט אין דער מעגליכקייט פֿון פֿאַרבעסערונג. איצט איז אין פּוילען אַ „האַרריאושדשיכונג, מענשען האָבען אַראָפּגעלאָזען די הענט, דאָס גליקפֿייגעל איז די אויגען פֿון זוכען, פֿון נישט וועלען זיך אונטער־געבען דעם שלעכטס האָט זיך ווי אויסגעלאָשען, אויף די בלוטלאָזע ליפּען הענגט שוין ווי אַ „גם זו לטובה“, אַ פּראָטע פֿון שלום־וועריגען מיט דעם מצב, אַן אויסדרוק פֿון פֿולשטענדיגער רעזיגנירונג.

מ'האָט אַ מאָל יודען בעשולדיגט אין דעם, אַז זיי שרייען צופֿיל וועגען זייערע זייטאָגען, אַז זיי פֿילדערען צו שטאַרק און מאַכען „פֿון אַ האָר אַ קוואָרט“, פֿון „אַ יאַלף אַ גאַנצען אַלף“, איצט איז געקומען ווי דער בפֿירושער געגענזאַץ פֿון דעם אַלעם; יודען זענען צופֿיל געטוישט געוואָרען. זיי האָבען פֿערהאַלטען דעם אָטעם, זיי זײַנען צו רוהיג, אומבערעכטיגט און אומפֿערשטענדליך צו־רוהיג. הערען זייערע ווייען און קרעכצען.

אַ בעקאַנטער יודישער כּלל־טוער האָט נישט לאַנג אין בערלין געמאַכט אַ העכסט־נער־וועגענעם פֿערגלייך צווישען דער יודישער נויט־לאַגע אין רוסלאַנד און פּוילען; אין רוסלאַנד איז אַ לוויה מיט קלעזמער, אין פּוילען, דערגעגען, איז אַ שטילע לוויה.

די אַפּוועהר־אַנשטרענגונגען געגען דער נויט, וואָס זיי קומען שוין אַפֿילו אין פּוילען צום אויסדרוק, זענען כּלאַחר־יד'דיגע, אַזוי ווי „צוליב אָפּ־פּטרן“ אַן גלויבען אין ערפֿאָלג, אַ אינערליכען ווילען. זיי זע־נען דערווײַל אָפּ מעהר קאַמיש ווי טראַגיש, מעהר אומבעהאָלפֿענער רעפֿלעקס ווי בעוואוסטזיניגער צוועקמעסיגער מאַס־מיטעל.

די יודיש־געזעלשאַפֿטליכע בעוועגונג אין פּוי־לען. כּמעט אָהן אויסנאַהם, זעהט מעהר אויס נישט נאָר אויפֿ'ן חשבון פֿון אַנדערע, און אויף פּעסט בײַם פֿריהער אַ סך מעהר, ווי זי ציהט אַליין איהר חיונת פֿון לעבעדיגען איצט.

פֿונדערווייטען בעקומט מען דעם אײַנדרוק, ווי עס זאָלט געווען אין יודיש־געזעלשאַפֿטליכען פּוי־לען אַ „שטורעם און געדראַנג“, ווי עס זאָלט דאָר־טען שטענדיג געקאָכט און געברויזט. ווען דו קומסט אַבער אויפ'ן אָרט, איבערצייגסטו זיך אַ היבש ביסעל אין פּונקט פֿערקעהרטען. „דין הפּרט כּדין הכּלל“ — אויב דאָס כאַראַקטעריסטישע פֿאַר יעהנען איינצעלנעם דורכשניטס־יודען, פֿאַר דעם מאַסען־יודען אין איצטיגען פּוילען איז דער צושטאַנד פֿלעגמאַטישקייט, פֿון עכט־יודישליכען „יאַל געהן ווי עס געהט“, לאָזט זיך עס פֿיהלען אויך אין געזעלשאַפֿטליכען לעבען. אַזוי איז אין די בורגער־ליכע קרייזען, אַזוי איז אין די אַרבײַטער־קרייזען (אין די לעצטע, אמת, ווייניגער, זי איז די ערשטע). צופֿיל איז שוין אין איצטיגען פּוילען אַוועקגעפֿיהרט דאָס לעבען „פֿון וועקסלען“, אויך די געזעלשאַפֿטליכע בעוועגונג „לעבט פֿון וועקסלען“, פֿון פֿריהער אויס־געשטעלטע וועקסלען. נײַעם צופֿלוס פֿון אַקטיוויטעט איז שווער צו געפֿינען.

ס'רוקט זיך אַמאָל, אַז אַ גאַנצי מיט זײַן „פּאַר סיוהען זירערשטאַנד“, אַ'ער אַ טאָלסטאָי מיט זײַן „נישט געגענשטעלען זיך דעם שלעכטס“, וואָלטען קיין בעסערע, קיין צוגעגרייטערע באָדען פֿאַר זייערע „מצוות טובות“ נישט געקענט געפֿינען, ווי דאָס איצטיגע געזעלשאַפֿטליכע לעבען פֿון יודי־שען פּוילען.

„אויפֿ'ן באַרג שיפּקע איז רוהיג“ אויפֿ'ן באַרג פֿון דרייד־מיליאָניגען יודישען קיבוץ אין פּוילען איז אַזוי רוהיג און שטיל און אומבעוועגליך, אַז ס'־טאַפּט אַ'ש אָן אַ מוראַ:

שוין צו רוהיג, שוין צו שטיל...

י. ב—ן.

„פּעלעסטין“ וואַרפֿט אָפּ פֿאָרשלאַג פֿון פּראָפֿ. אײַנשטיין

וועגען געהיימען יודיש־אַראַבישען ראַט

ירושלים, (יט"א) דער אָרגאַן פֿון דער אַראַבישער עקזעקוטיווע „פּעלעסטין“, וועלכער האָט זייער צײַט אָהן קאָמענטאַרען פֿערעפֿענטליכט דעם פֿאָרשלאַג פֿון פּראָפֿ. אַלבערט אײַנשטיין, צו גרינדען אין א"י אַ געהיימען ראַט, וואָס זאָל בעשטעהען פֿון 4 יודען און 4 אַראַבער און זאָל פֿערטרעטען די אינטערעסען פֿון א"י לגבי דער מאַנ־דאַט־מאַכט, האָט ערשט אַצט פֿערעפֿענטליכט אַן אַר־טיקעל וועגען דעם פֿאָרשלאַג. די צײַטונג שרײַבט, אַז אַזאַ וויסענשאַפֿטסמאַן ווי פּראָפֿ. אײַנשטיין דאַרף זיך נישט פֿערנעהמען מיט פֿערמיטלען אין פּאָליטישע אַנגעלעגענהייטען. רעדענדיג וועגען עצם פֿאָרשלאַג, שרײַבט „פּעלעסטין“, אַז ער איז נישט אָננעהמבאַר. „די אַראַבער הילען דרײַ זאַכען: אַ פּאַרלאַמענט, נישט פֿערקויפֿען יודען קיין ערד און רעדוצירען די יודישע אימיגראַציע. און אַלע דרײַ פּונקטען שטעלען זיך די יודען געגען די אַראַבער, און דעריבער זענען מיר געגנער“, ענדיגט „פּעלעסטין“.

„קאַמזעט“ פֿאָדערט אומקעהרען וואָהלרעכט די יודישע קאָלאָניסטען אויף אוקראַינע

מאָסקווע, (יט"א) דער „קאַמזעט“ האָט איר־בערגעשיקט דעם אוקראַינער „ציק“ אַ פֿאָדערונג, אַז די יודישע וואָהלרעכטלאָזע קאָלאָניסטען אויף אוקראַינע זאָלען צוריק בעקומען זייערע וואָהל־רעכט.

אין דער ראַיאָנער פֿאָדערונג ווערט אונטער־געשטראָכען, אַז עס איז נישט דערוואָגען דער פֿאַקט, וואָס אויף אוקראַינע, און בעזונדערס אין קריוואָראָגער ראַיאָן, איז פֿאַר דער צײַט פֿון קאָ־לעקטיוויזאַציע פֿערגרעסערט געוואָרען די צאָהל יו־דישע קאָלאָניסטען, פֿון וועמען מען האָט אָפּגע־נומען די וואָהל־רעכט, אין דער צײַט ווען די האָר־זיגע צאָהל וואָלט אינגאַנצליך געהאָרפֿט פֿערקלע־נערט ווערען.

אַ שענדליכע מסירה

די אַפֿריקאַנער יודישע שנײַדער האָבען אַליין געבעטען די רעגירונג בעגרענצען די אימיגראַציע

פֿון יאָהאַניסבורג שרײַבט מען צום „ריגער טאָג“.

איהר ווייסט מן הסתם, אַז אין דרום־אַפֿרי־קאַ איז אָנגענומען געוואָרען אַ געזעץ, וואָס פֿער־וועהרט אײַנוואַנדערען כּמעט יעדע אימיגראַציע. ריהרט דאָס אָן אַלע אימיגראַנטען־פֿעלקער, ריהרט עס יודען אָן מעהר ווי אַלעמען. זוכט מען צו געפֿינען, ווי אַזוי איז מען געקומען צו דעם פֿערבאָטען אימי־גראַציע. האָט מען געזוכט און געפֿונען, אַז דער „יאָהאַניסבורגער פּראָפֿעסיאָנעלער שנײַדער־פֿעראיין“, וואָס בעשטעהט כּמעט אויסשליסליך פֿון יודען, האָט זיך געווענדעט צום אַרבייטס־מיניסטער מיט דער בקשה, אַז ער זאָל פֿערבאָטען די אימיגראַ־ציע פֿון שנײַדער פֿון מזרח־אייראָפּאַ קיין דרום־אַפֿריקאַ.

אַזוי דערצעהלט דאָס יודישע וואָכענבלאַט „אַפֿ־ריקאַנער“, וואָס ערשײַנט אין יאָהאַניסבורג.

די צײַטונג גופֿא איז אָפּגעבראַכט אויף דעם פֿעראיין. זי זאָגט דעם פֿעראיין גלייך אַרויס אַז דער שנײַדער־פֿעראיין האָט געטאָן אַ מסירה. זי פּראָטעסטירט געגען דער אונפֿעראַנטוואָרטליכ־קייט פֿון פֿעראיין. זי צווייפֿעלט אויך, צי וועלען די בעמיהונגען האָבען ערפֿאָלג. און זי טרייסט זיך דער מיט, וואָס די אימיגראַציע קיין דרום־אַפֿריקאַ איז כּמעט אויסשליסליך אַ קרובים און פֿריינד־אימי־גראַציע, דאָס הייסט, אַז די, וואָס ברענגען אַרײַבער די אימיגראַנטען טראָגען די פֿעראַנטוואָרטליכקייט אַז זיי וועלען זיך אײַנאָרדנען און דאָס איז נישט אָפּהענגיג פֿון בעשטימטע פֿאַכען“.

מיליטער, פּאָליציי און אַנדערע זיכערקייטס־קרעפֿטען אין א"י

אין דער בעלויכטונג פֿון דער בריטישער אויספֿאָרשונגס־קאָמיסיע

לאָנדאָן (יט"א) אין קאַפּיטעל צוועלף פֿון איהר בעריכט בעשעפֿטיגט זיך די בריטישע אויספֿאָר־שונגס־קאָמיסיע מיט פֿראַגען פֿון „שוץ און זיכער־קייט“.

מיליטערישער גאַרניזאָן אין א"י און עבר־הירדן

צוליב פֿערשידענע טעמים האָט אונטער דער ציווילער אַדמיניסטראַציע געמוזט בהדרגה רעדו־צירט ווערען דער מיליטערישער גאַרניזאָן אין א"י און עבר־הירדן און אין דער לעצטער רייה האָבען געמוזט צוריקגעצויגען ווערען אַלע מיליטערישע קרעפֿטען, וועלכע ענגלאַנד פֿערביטען געוואָרען דורך אַן עסקאַדרע פֿון קופּט־פּלאַט און אַבטיילונגען גע־פּאַנצערטע אויטאָס. אויף וויפֿיל ציוויל־פֿערוואַלטען זענען קאָמפּעטענט אַרויסצוזאָגען זייער מיינונג אין דער פֿראַגע, זענען מיר איבערצײַגט, אַז די דאָזיגע פּאָליטיק פֿון רעדוקציע איז דערפֿיהרט געוואָרען צו ווייט.

די געשעהענישען פֿון לעצטען אויגוסט האָ־בען דערוויזען, אַז כּדי צוריקצושטעלען אָרדנונג אין א"י איז אינפֿאַנטעריע (פֿיעכאָטע) פֿיל ווירק־זאַמער אַלס אַעראָפּלאַנען אָדער פּאַנצער־אויטאָס.

מיר עמפּפֿעהלען, דאָס ביז עס וועט בעשלאָסען ווערען די פֿאָרם פֿון צוקונפֿטיגען גאַרניזאָן אין א"י און ביז אין א"י וועט נישט זײַן צו בעמערקען אַ קענטיגע ענטשפּאַנונג פֿון די ראַסען־געפֿיהלען, זאָל דער איצטיגער גאַרניזאָן פֿון צוויי באַטאַליאָנען פֿיעכאָטע נישט ווערען רעדוצירט.

די בריטישע פּאָליציי אין א"י

אין אָנבליק פֿון די אויגוסט־אומרוהען איז עס געווען אַן אומגליקליכער שריט אָפּצושאַפֿען אין 1925 די ספּעציעלע בריטישע סעקציע פֿון דער זשאַנדאַר־מעריע און איבערלאָזען בלויז 212 אינפֿאַנטע פֿאַר ליפּיאַנטען אין דער א"י־פּאָליציי. מיר האַלטען, דאָס ווען אין משך פֿון דער צײַט ערב דעם אויסברוך פֿון די אומרוהען וואָלט אין א"י געווען אַ גרעסערע צאָהל בריטישע פּאָליציי, וואָלט עס זיכער געהאַט אַ גוטע ווירקונג.

מיר מוזען אויסדריקען די העכסטע אָנערקע־נונג הן די אָפֿיצירען, הן די איבעריגע מיטגלידער פֿון דער בריטישער פּאָליציי פֿאַר זייער אַרבייט בעת די אויגוסט־אומרוהען. זיי האָבען געהאַנדעלט אין הסכּם מיט די אידעאַלסטע טראַדיציעס פֿון ברי־טישער זיכערקייט־דינסט. אין אומשטענדען פֿון ערנסטער געפֿאַהר האָבען זיי אַרויסגעוויזען גרויסען פֿערזענליכען מוט. די פֿערדינסטען פֿון ה' קאַפּע־ראַטאַ, וועלכער האָט איינער אַליין בעקעמפֿט געגען אַ צוויילדיגען אַראַבישען המון אין חברון, זענען שוין אָנערקענט געוואָרען דורך בעלוינונגען איהם מיט דעם פּאָליציי־מעדאַל פֿון זײַן מאַיעסטעט. די א"י־בערגע בריטישע אָפֿיצירען און פּאָליציאַנטען האָ־בען נישט געשפּאַרט קיין מיה צוריקצושטעלען אָרדנונג. פֿיל פֿון זיי זענען געשטאַנען אויף דער וואַך אין משך פֿון טעג אָהן אַ רוה אָדער הילף. און נאָך איידער עס איז אָנגעקומען מיליטער האָ־בען זיי געאַרבייט צו דערברענגען צו אַ שטילשטאַנד.

מיר וועלען עמפּפֿעהלען, אַז דער בריטישער טייל פֿון דער א"י־פּאָליציי זאָל בעדייטענד פֿער־גרעסערט ווערען. איצט צעהלט די פּאָליציי 570 בריטישע מיטגלידער.

די ארץ־ישראל פּאָליציי

די פּאָליציי, וואָס ווערט רעקרוטירט פֿון דער לאָקאַלער בעפֿעלקערונג פֿיהרט אויס אין רוהיגע צײַטען ווירקזאַם איהרע פֿליכטען אין אַלעכע גע־ביטען, ווי רעגולירען די בעוועגונג אָדער פּאַטראָ־לירען די גאַסען. עס האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז בעת ראַסען־אומרוהען, ווען די דאָזיגע פּאָליציאַנ־טען האָבען געדאַרפֿט געברויכען קראַפֿט לגבי זייער גלויבענס־ברידער, איז זייער זין פֿאַר דיס־ציפּלין און לאָיאַליטעט געווען אַ מאַנגעלהאַפֿטער. איינער פֿון די עדות האָט אויף אַ געשלאָסענער זי־צונג ערקלערט, אַז בעת די אומרוהען אין די דאָזיגע פּאָליציי געווען זוערטלאָז. אַלס גאַנצער האָט די לאָקאַלע פּאָליציי בעת די אומרוהען געמוזט ענט־טוישען איהרע לײַטער. מיר האָבען דעריבער פֿאָר־געשלאָגען דורכצופֿיהרען אַ רעאָרגאַניזאַציע פֿון דער א"י־פּאָליציי און צו דעם צוועק האָט איהר, ה' קאָלאָניען־מיניסטער, אין יאַנואַר ה. י. דעלעגירט קיין ארץ־ישראל דעם גענעראַל אַ נספּעקטאָר פֿון דער פּאָליציי אין ציילאָן, ה' דאָוביגין.

עס איז געמאַכט געוואָרען די אָנרעגונג, אַז אַלס איינער פֿון די מיטלען פֿאַר נישט דערלאָזען צו דער ווידערהאָלונג פֿון עהנליכע אומרוהען אין דער צוקונפֿט, דאַרף זײַן די פֿערגרעסערונג פֿון דער צאָהל יודישע פּאָליציאַנטען. מיר האָבען יעדען עדות, וואָס האָט נאָר געקאָנט האָבען עפּעס צו זאָ־גען איז דעם ענין, אָנגעפֿרעגט וועגען דעם. אָבער קיין איינער פֿון די עדות האָט אין זײַן קריטיק פֿון דער לאָקאַלער פּאָליציי אַלס גאַנצעס, נישט גע־מאַכט קיין שום אונטערשיד צווישען דער האַלטונג פֿון יודישע און אַראַבישע פּאָליציאַנטען. מיר צווייפֿ־לען דעריבער, צי די רעאַליזירונג פֿון דער דערמאָנ־טער אָנרעגונג וואָלט באמת געקענט האָבען דעם רעזולטאַט, וועלכער ווערט איהר צוגעשריבען.

געהיים־פּאָליציי אין ארץ־ישראל

עס איז אַלגעמיין געוואָרען פֿעסטגעשטעלט, אַז די געהיים־פּאָליציי־דינסט אין ארץ־ישראל האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס נישט גענוגענד. טייל עדות האָבען אָנגעוויזען, אַז דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס אויף דעם צווייג פֿון דער פּאָליציי ווערען בע־שטימט צו קליינע פֿאָנדען. אַנדערע עדות ווידער האָבען פֿעסטגעשטעלט, אַז די א"י־געהיים־פּאָליציי האָט בעגרענצט איהר טעטיגקייט אויף נאָכפֿאָרשען און בעריכטען וועגען די מאַכינאַציעס פֿון קאָמוניסטען און האָט געווידמעט וועניג אויפֿמערקזאַמקייט דער טעטיגקייט פֿון אַנדערע פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס.

די עבר־הירדן־גרענעץ־וואַך

די גרענעץ־וואַך פֿון עבר־הירדן אַלס גאַנצעס האָט זיך דערהאַלטען מיט אַ מוסטערהאַפֿטער לאָיאַ־ליטעט. דערפֿיי ווערט אין בעריכט זיהער געלויבט די פֿערדינסטען פֿון די בריטישע אָפֿיצירען, וואָס האָבען אין אַ קורצער צײַט בעוויזען צו שאַפֿען אַ דיסציפּלינירטע און צופֿערלעסיגען רעגימענט פֿאַר דער וואַך פֿון דער עבר־הירדן גרענעץ.

די געשעהענישען אין צפֿת

בעריהרענדיג די געשעהענישען אין צפֿת, וועל־כע זענען אויסגעבראָכען צוויי טעג נאָך די ערנסטע אָנפֿאַלען אין די איבעריגע טיילען פֿון לאַנד (די קאָ־מיסיע בעצייכענט די צפֿת־געשעהענישען אַלס דעם „אונגליקליכסטען אינצידענט בעת די אומרוהען“), ווערען ציטירט אין בעריכט די עדות־ערקלערונגען פֿון גענעראַל דאָבי, וועלכער איז בעת די אויגוסט־אומרוהען געווען דער קאָמאַנדיר פֿון אַלע מיליטע־רישע און פּאָליציאישע קרעפֿטען אין א"י. גענעראַל דאָבי שטעלט פֿעסט, אַז פֿון מיליטערישען שטאַנד־פּונקט האָט ער נישט געקענט שיקען קיין צפֿת מיליטער פֿריהער, ווי ער האָט עס אין דער ווירק־ליכקייט געטאָן, הגם דער צפֿת'ער פּאָליציי־קאָמענ־דאַנט קאַפּיטאַן פֿאַראַדײַ האָט צוויי טעג פֿאַר'ן אויסברוך פֿון די אומרוהען געבעטען שיקען צוגאָב־קרעפֿטען קיין צפֿת, ווײַל ער האָט זיך געריכט אויף ערנסטע אומרוהען. צוליב די מיליטערישע מאָטיוען — ערקלערט גענ. דאָבי — איז דאָס מיליטער אָנגע־קומען קיין צפֿת 2 טעג נאָך דעם אַראַבישען אָנפֿאַל אויף דער יודישער בעפֿעלקערונג. די קאָמיסיע בעמערקט דערצו, אַז צוליב די אויסגערעכענטע מאָ־טיווען קען זי נישט אין דער פֿראַגע קומען צו אַני־אַנדער אויספֿיהר, ווי דער, צו וועלכען עס איז גע־קומען גענעראַל דאָבי.

נישט קיין רעוואָלטע געגען דער בריטישע מאַכט

מיר זענען אין דער מיינונג, אַז די אויגוסט־אומרוהען זענען נישט געווען און האָבען אויך אין דער כּוונה נישט געזאָלט זײַן קיין רעוואָלטע געגען דער בריטישער מאַכט. דאָס האָבען פֿעסטגעשטעלט אַלע עדות, וועלכע מיר האָבען אָנגעפֿרעגט וועגען דעם. עס דאַרף אָבער געזאָגט ווערען, זוי עס האָט פֿעסטגעשטעלט איין עדות, אַז ווען עס זאָלט געגעבען געוואָרען אַ טרײַב־קראַפֿט, זאָלטען די אומרוהען סוף־כּל־סוף נויטווענדיגערווייזע געוואָרען פֿערוואַנ־דעלט אין אַ בעוועגונג געגען דער בריטישער רעגי־רונג. אין דעם אָרט קענען מיר בלויז צוגעבען, דאָס בײַם אָננעמען בעשלוסען וועגען דעם צוקונפֿטי־גען גאַרניזאָן אין א"י און נאָך מעהר — וועגען דער צוקונפֿטיגער א"י־פּאָליטיק, זאָל מען נישט פֿערגעסען, אַז וועלכער עס איז אַלגעמיינער אויפֿ־שטאַנד פֿון דער בעפֿעלקערונג אין דעם לאַנד געגען דער בריטישער מאַכט וואָלט נאָך זיך גע־בראַכט ווייט ערנסטערע פֿאָלגען, ווי די, צו וועלכע עס האָבען גורם געווען די געשעהענישען פֿון אויגוסט פ. י.

---

141 יודישע פֿויערישע פֿאַמיליעס

זענען ערקלערט געוואָרען אַלס „קולאַקעס“

מאָסקווע, (יט"א) די צאָהל יודישע „קו־לאַקעס“ וועמענס ווירטשאַפֿטען האָבען געליטען אין דער צײַט פֿון דער קאָלעקטיוויזאַציע אין קאַלי־נינדאָרפֿער ראַיאָן ווערט אָנגעגעבען אַלס 141. פֿון זיי זענען 105 אַלטע קאָלאָניסטען. וואָס וואוינען שוין אין קאַלינינדאָרפֿער ראַיאָן נאָך פֿון די צאַ־רישע צײַטען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 10 יב ניסן תר״ץ

אפריל
זון-אויפגאנג 5.05
זון-אונטערגאנג 6.14

נייע צאהל־ונגס־פראלאנגאציעס
טעגליכע כראניק פון האנדעלס־געריכט

(י) נעכטען האט דאס האנדעלס־געריכט פראלאנגירט די צאהלונגען דער פירמע ערנסט שמעלער, פארבעריי, קילינסקיעגא 122. די אונטערנעהמונג עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1880. שמעלער האט נאך א גרויסע ערד־אײגענטום אין לאסקער קרייז און א וועבעריי, פארבעריי און אפרעטור און טשער נאוויץ, רומעניען. די לעצטע אונטערנעהמונג איז געגרינדעט געווארען אין יאהר 1927 אויפ׳ן חשבון פון 400 טויזענד זל., וועלכע זענען ארויסגעצויגען געווארען פון דעם לאדזער געשעפט, דאס איז געווען די סיבה פון די ערשטע פינאנציעלע שוועריגקייטען. דער איצטיגער זירטשאפטליכער קריזיס און די גרויסע צאהל פראטעסטען האבען געצוואונגען די פירמע זיך צו ווענדען צום געריכט וועגען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. די בי־לאנס־סומע פון דער לאדזער אונטערנעהמונג בעטרעפט 1 מיליאן 100 טויזענד זל. דאס געריכט איז נאכגעקומען די בּיטע, אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס־ריכטער מיכאל קאן און אלס געריכטס־אויפזעהער — אהרן. וויקטאר פעלקא און דירעקטאר יעזשי קלימאזוסקי.

•

אין האנדעלס־געריכט איז נעכטען איינגעפלאסען א ביטע וועגען פראלאנגירען די צאהלונגען דער פירמע ישראל שעניצקי, 6. שערפיען 7. שעניצקי ארבייט אום וואלענע און האלב־וואלענע סחורות, דער בילאנס שליסט זיך מיט א סומע פון 550 טויזענד זל., אין דעם 130 טויזענד זל. אייגען קאפיטאל. נישט פליסיגע אקטיווען האט שעניצקי נישט, ווייל ער האט נ׳שט קיין אייגענע מאשינען. די קורצטערמיניגע פערפליכטונגען בעטרעפען 335 טויזענד זל., די פליסיגע אקטיוען 75 טויזענד זל. און האלב־פליסיגע 473 טויזענד זל., וועלכע קענען דעקען די חובות, בעזונדערס ווייל זיי זענען זעהר פארזיכטיג אויסגערעכענט און סיזענען פארגעזעהען די שאדענס אין פאל פון באנקראטען פון די קונדען. די אבליגא פון דער פירמע בעטרעפט 400 טויזענד זל.

דאס געריכט האט נעכטען אויך פראלאנגירט די צאהלונגען דער פירמע סאלאמאן לעווינזאן, האנדעל פערקויף פון כעמישע ארטיקלען, ווארנא 12־14. אלס ריכטער־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען דער האנדעלס־ריכטער עמיל האהריאן, אלס געריכטס־אויפזעהער דער סוחר יאן לאנדוי, ראמבראווסקי פלאץ 1.

ער האט ערמארדעט זיין פרוי,
ווייל זי האט איהם פערראטען, און אוועקגעווארפען מיט די דריי קינדער

(2) אין קרייז־געריכט איז נעכטען בעהאנדעלט געווארען דער פראצעס געגען דעם 26־יאהריגען בערעק צוקערצוויג, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין דערהרגענען זיין פרוי רבקה דרייליך.

דעם 31 אויגוסט 1929 האט די פיאנטאזיע מיטגעטיילט דעם 3. פאליצייקאמיסאריאט, אז פאר׳ן הויז אויף זשוראווע נומער 10 (באלוט) ליגט א טויטע פרוי מיט אנ׳אויפגעשניטענעם בויך.

די אויספארשונג האט באלד פעסטגעשטעלט, אז די דערהרג׳עטע פרוי איז רבקה דרייליך און, אז ערמארדעט האט זי איהר מאן בערעק צוקערצוויג. צוקערצווייגען האט מען אין עטליכע שעה ארום ארעסטירט. ער האט זיך באלד מודה געווען אין מארד און ערקלערט, אז ער האט דאס געטון, ווייל ער האט געטראפען זיין פרוי מיט איהר געליבטען, א געוויסען משה ראזענבערג אין דער וואוינונג פון חנה פטאשניק. שפעטער האט ער אנגעגעבען, אז דערהרג׳ענען האט ער געוואלט דעם געליבטען, נאר געטראפען האט ער אין דער פרוי.

בעת׳ן געריכט האט צוקערצוויג ווייטער דערצעהלט, אז ער האט חתונה געהאט מיט רבקה דרייליך צוריק מיט 9 יאהר. קיין ציוויל־אקטען האבען זיי נישט געהאט. אבער א רעליגיעזע חופה איז געווען. זיי האבען געהאט 3 קינדער. די ערשטע יאהרען נאך דער חתונה האבען זיי געלעבט גאנץ בשלום, נאר אט האט צוקערצוויג געדארפט אפזיצען עפעס א שטראף פאר א גנבה. ווען ער איז צוריקגעקומען פון טורמע האט ער זיין פרוי נישט דערקענט: זי האט פערקויפט די וואוינונג, צושיקט די קינדער, זיך בעזעצט מיט איהר געליבטען און זיך פראפעסיאנעל פערנומען מיט פראסטיטוציע.

ער האט געפרובט זי איבערצייגען, ז׳ זאל זיך צוריקקעהרען אויפ׳ן גלייכען וועג. זי האט איהם אבער נישט געפאלגט.

אין דעם קריטישען אוענד האט ער געטראפען זיין פרוי מיט איהר געליבטען ביי חנה פטאשניק. ער האט ווידער אנגעהויבען זי צוצורעדען, זי זאל אוועקווארפען דעם געליבטען צוריקגעהן צו איהם, וארגען פאר די קינדער א. ד. גל. זי האט איהם דערויף שארף געענטפערט. עס איז דעריבער ענטשטאנען א קריגעריי, האט ער ארויסגעכאפט א מעסער און איהר דערלאנגט אין בויך אריין.

פאר דעם געריכט איז געוועזען זעהר וויכטיג פעסטצושטעלען צי איז די ערמארדעטע פאקטיש געווען דעם בעשולדיגטענס פרוי, און ווייל עס זענען קיין ציוויל־אקטען נישט געוועזען, האט מען געהאלפט אויסרופען דעם רב, וועלכער האט זיי געגעבען חופה־וקידושין. עס האט זיך נאך גרויס מיה איינגעגעבען צו דערגעהען, אז חופה־וקידושין האט געגעבען הרב יורעל ראטמאן.

די מוטער פון דער דערהרג׳עטער, ברכה דרייליך בעוויזט, אז איהר טאכטער האט זיך מיט צוקערצווייגען גע׳גט. קיין בעווייזען דערויף זענען אבער נישט פערהאן.

אלס עדות טרעטען נאך ארויס די רבנים פיינגער און קרול, וועלכע בעווייזען, אז די חופה וואס עס האט זיי ערטיילט דער רב יורעל ראטמאן איז אין רעליגיעזען הינזיכט אונגאנצי[...]ילטיג.

דאס געריכט האט פער׳משפט צוקערצווייגען אויף דריי יאהר טורמע, מיט פערבייטען די שטראף אויף אויסבעסערונגס־הויז.

אין די מאטיווען פון דעם אורטייל ווערט געזאגט, אז צוקערצוויג האט זיין פערברעכען אויס געפערט אונטער דער ווירקונג פון א שטארקער גייסטיגער אויפרעגונג. און א חוץ דעם מאכט צוקערצווייגס חתונה אז נישט געווען פערערגיסטרירט — האט ער די ערמארדעטע גערעכענט פאר זיין פרוי און געהאט מיט איהר 3 קינדער.

דעוועי׳ס וויזיט אין לאדז
איז ווידער אפגעלעגט געווארען

(מ) היינט האט געזאלט קומען קיין לאדז דער אמעריקאנער בעל־יועץ ביי דער פוילישער רעגירונג ה׳ דעוועי. ווי מיר דערוויסען זיך, איז דעוועיס בעזוך אין לאדז ווידער אפגעלעגט געווארען. וועגען דעם טערמין פון ה׳ דעוועיס בעזוך אין לאדז וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.

יודישע זעלנער
ווערען בעפרייט אויף די פסח־טעג

די מיליטערישע מאכט האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער עס זענען בעפרייט אויף די פסח־טעג אלע יודישע זעלנער. די יודישע גמינע האט אונטערגענומען א׳אקציע, כדי צו בעזארגען די יודען־זעלנער מיט פסח׳דיג עסען.

•

(—) אזוי ווי יערעס יאהר, פינאנסירט אויך היינטיגעס יאהר די לאדזער יודישע קהלה די ארגאניזאציע פון דער בעשפייזונג פון די יודישע זעלנער אין היגען גארניזאן.

אלע יודישע זעלנער וועלען בעפרייט ווערען אויף די יום־טוב־טעג און אויף די גאנצע 8 טעג פסח וועלען זיי בעקומען אונטער־ברויטען און מיטאגען אין רעסטאראן פון ה׳ גערולד, פיעטריקאווער 35. די זעלנער וועלען בעקומען ערשטקלאסיגע מאהלצייטען אין די סדר־נעכט און בכלל דורך די גאנצע 8 טעג.

מיט דער ארגאניזאציע פון דער גאנצער אונטערנעהמונג פערנעהמען זיך אזוי־ווי יערעס יאהר, ה׳ מאקעס עפשטיין און פרוי.

צו די סדר־נעכט וועלען אויך איינגעלאדען נעווארען די העכערער פארשטעהער פון דער היגער מיליטערישער מאכט.

ווער איז די איבערגעפאהרענע פרוי?

ווי מיר האבען נעכטען געמאלדען, האט מען ביים באהן־דורכפאהר אויף סרעבזשינסקא־גאס געפונען א טויטען קערפער פון א פרוי מיט אנ׳אפגעשניטענעם קאפ.

די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז די אומגליקליכע איז די 50 יעהריג׳ע עמיליע בענקע, פון דארף נאוואזלאטנא (אונטער לאדז). די בענקע איז געקומען קיין לאדז בעזוכען איהרע קרובים. צוליב דעם, וואס עס זייט נארנישט אן הער־רויף, אז די בענקע זאל האבען געהאט סיבות צו בעגעהן זעלבסטמארד איז מען זיך משער, אז מען האט דא צו טון מיט אנ׳אומגליקספאל. ארורכגעהענדיג דורכ׳ן באהן־דורכגאנג האט די פרוי וואהרשיינליך נישט בעמערקט דעם אנפאהרענדען צוג און איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פונ׳ם צוג.

— פארוואס גט׳סטו זיך?
— ווייל כ׳האב חתונה־געהאט...
א מ׳נשה מיט א סוחר׳ל און א סוחר׳טע, וואס ענדיגט זיך זעהר טראגיש

(א) דאס לאדזער יונגע סוחרל, ב. ג. בעשעפטיגט זיך מיט ארומפאהרען איבער שטעט און דערפער מיט מאנופאקטור — סחורות. אויף איינע פון אזעלכע רייזעס איז אויטאבוס — לאדז—קעלץ האט ג. זיך בעקענט מיט א שלאנקע שעהנע פרויענצימער. וועלכע האט זיך פארגעשטעלט אלס פריילין, א טאכטער פון א קעלצער סוחר. דאס יונגע פאר האט גאנץ פיין פערברענגט אין אויטאבוס, נאר נישט ווי זיי זאלטען זיך דאס ערשטע מאל בעקאנט... דער שאפער פון אויטאבוס, וועלכער האט גראד געקענט דאס פרויענצימער און געוואוסט, אז זי איז נישט קיין פריילין, נאר א פרוי פון אנ׳אנגעזעהענעם קעלצער סוחר ס., האט בעשלאסען דעם דאזיגען אומשטאנד אויסצונוצען.

אין קעלץ איז דער שאפער צוגעגאנגען צו דער פרוי ס. און איהר ערקלערט, אז אויב זי וועט איהם נישט געבען 2000 זל. לא־יהרץ־געלד, וועט ער זאגען איהר פערהעלטעניש צום יונגען לאדזער סוחרל דערצעהלען איהר מאן.

די פרוי ס. האט קיין געלד נישט געהאט און געוואלט געבען דעם שאפער די פינגערלעך און א גאלדען זייגערל, נאר ער זאל שווייגען. דער שאפער איז אבער דערויף נישט בעשטאנען און געגאנגען אלעם דערצעהלט דעם סוחר ס.. וועלכער האט בעשלאסען זיך צו גט׳ען מיט זיין פרוי. אויס נקמה האט פרוי ס. פאריגע וואך דעם שאפער אפגעגאבען מיט שוועבעל־זייערע און איהם אויסגעברענט אנ׳ אויג. דער עפילאג פון דער געשיכטע וועט זיך אפשפיגלען אין געריכט.

אונטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע

(מ) דעם 31. מערץ האט מען אנגעהויבען ארויסצוגעבען די מלוכה׳שע אינטערשטיצונג פאר ארבייטסלאזע פאר חודש מערץ 1930.

די אויסצאהלונג פון דער אונטערשטיצונג קומט פאר פאר ארבייטסלאזע, וועלכע זענען פערערגיסטרירט אין דער ערשטער אפטיילונג פון מלוכה׳שען ארבייטס־פערמיטלונגס־אמט (פ.ו.פ.פ.) אין לאקאל פיעטריקאווער 212. פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין דער צווייטער אפטיילונג פ.ו.פ.פ. אויף פיעטריקאווער 273, פון 10 ביז 2 א זייגער באכמיטאג, אין פאלגענדער ארדנונג:

היינט, דאנערשטאג, דעם 10. אפריל — S
מארגען, פרייטאג, דעם 11. אפריל — T U
שבת, דעם 12. אפריל — W Z Ż

די ארבייטסלאזע, וועלכע קומען נאך אונטערשטיצונג, דארפען ביי זיך האבען א פערזענליכען דאקומענט און לעגיטימאציע פון פ.ו.פ.פ.

היינט — צווייטע סעריע
פון אויסצאהלען אונטערשטיצונג

דער קאמיטעט צו אונטערשטיצען די ארימסטע פון אונזער שטאט איז מודיע, אז דעם 10. ד. ח. דאנערשטאג הויבט זיך אן די צווייטע סעריע אויסצאהלונגען פון אונטערשטיצונג, וועלכע וועט פארקומען לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דאנערשטאג, ד. 10 — A B C D E
פרייטאג, דעם 11 — F G H I J
שבת, דעם 12 — K
מאנטאג, דעם 14 — L Ł M N
דינסטאג, דעם 15 — O P R
מיטוואך, דעם 16 — S
דאנערשטאג, דעם 18 — T U W Z

טרינקט נור כשר׳ען ווײן
„בארווין״ מענדיל בארנשטיינ׳ס

אזא ביסעל כ׳נע
לוינט זיך יא איינצונעהמען

אין לאדז האט די לעצטע טעג געוויילט א גרופע כינעזישע סוחרים, וועלכע האבען געקויפט דאמען־שטאפען אין פערשידענע פירמעס פאר א סומע פון 53,000 דאלאר.

מכּוח די בלומרשטע שטייער־הנחות

(א) אין צוזאמענהאנג מיט די פראיעקטירטע שטייער־הנחות פאר קליינהענדלער, וועלכע זענען בלומרשט שוין אריין אין קראפט, האבען מיר זיך געווענדעט אין דער פראגע צום לייטער פון דער צווייטער אפטיילונג פון פינאנץ־אמט אין לאדז, ה׳ סידארסקי מיט דער ביטע וועגען אינפארמאציעס אין דעם דאזיגען ענין.

דער לייטער סידארסקי האט אויפגעקלערט, אז דעם לאדזער פינאנץ־אמט איז ביז איצט גארנישט בעקאנט וועגען איינפיהרען אין לעבען דעם נייעם ריטשאלט־סיסטעם פאר קליין־הענדלער. דער לאדזער פינאנץ־אמט וועט קענען אנווענדען דעם ריטשאלט־סיסטעם פון אומזאץ־שטייער פאר קליין־הענדלער, נאר דאן, ווען ער וועט ערהאלטען א צירקולאר פון פינאנץ־מיניסטעריום אין דעם דאזיגען ענין.

ווי־אזוי די פאסט
דארף פראטעסטירען וועקסלען

(א) דער לאדזער פאסט־אמט האט בעקומען א פעראָרדנונג פון פאסט־מיניסטעריום, וועלכער רעגולירט ענטגילטיג די פראצעדור פון פראטעסטירען וועקסלען דורך דער פאסט.

פראטעסט־קאסטען דארף דער אויסשטעלער בעצאהלען נאר דאן, ווען ער קויפט אויס דעם וועקסעל אין דריטען טאג נאכ׳ן אויסשטעלונגס־טאג, נאך 12 א זייגער מיטאג.

א שעהנע טאט פון דער פירמע וויסאצקי
שפענדעט טעה פאר לאדזער יודישע אינסטיטוציעס

ווי מיר דערוויסען זיך, האט די בעקאנטע טעי־פירמע וו. וויסאצקי און שותפים, וועלכע האט פאר דעם קריג געהאט איהר צענטראלע אין מאסקווע און איצט אין לאנדאן — בעאויפטראגט איהר פערטרעטער ה׳ שלום זיידלער (וואסכאדניא 49), אזוי ווי אלע יאהר — צו פערטיילען טעה פאר פאלגענדע אינסטיטוציעס:

„תומכי־אורחים״, „בית־לחם״, „נותן־לחם״.
„מושב־זקנים״, בית־יתומים „העלענובעק״.
בית־יתומים זגערזשער 40, בית־יתומים פולנאצנא 38.
בית־יתומים „פרזשיטוליסקא״,
בית־יתומים פון רעזערוויסטען, „לינת־הצדק״.
קליניק „לינת־החולים״, קימפעטארין־קליניק טארגאווא 13.
„אוזדראוויסקא״, אינטערנאט „פאמאץ״.
פרויען־שוץ־פעראיין.
קאמיטעט פאר בכבוד׳ע אלעקסאנדריסקא 6.
שולע פאר טויב־שטומע „עזרת־אולמים״.
„מחזיקי־חולים„ קילינסקי 20.

די דאזיגע טאט פון דער פירמע איז ווערט בעגריסט צו ווערען, און זאל דאס דינען פאר א ביישפיל פאר אנדערע פירמעס.

אפטייקען
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) עפשטיין (פיעטריקאווער 225), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), מ. ראזענבלום (ציגעל־נאם 12), גארפיין (וואסכאדניא 54) און י. קאפראוסקי (נאוואמיעסקא 15).

טרינקט נור כשר׳ען ווײן
„בארווין״ מענדיל בארנשטיינ׳ס

ווי פראקטיש און בעקוועם

עס איז אזא גוט אבגעמאסטען פעקעל פראשעק צום באקען פון עטקער!

די אנווייזונגען צום באקען אין ד"ר עטקער'ס אלע פארשריפטען זענען אזוי דייטליך, אז ס'איז אויסגעשלאסען, אז ס'זאל ארויסקומען שלעכט. אונזערע ווירטינס זענען פון דער יונגהייט אן אזוי צוגעוואוינט צו זיי, אז ס'וועט זיי אפילו נישט קומען אויפ'ן געדאנק, אז זיי זאלען מאכען פראבען מיט אונבעקאנטע אויסארבייטונגען.

ד"ר עטקער'ס פראשעק צום באקען „באקין"

„Backin"

איז דאס ריכטיגע מיטעל פארן היימישען געברויך, ווייל ער פערלייכטערט אונגעהויער דאס באקען. יעדער ארט געבעקס, געמאכט לויט ד"ר עטקער'ס פארשריפטען, האט א פיינעם אויסגעצייכענטען און איידעלען געשמאק.

דין ביכלעך, „ד"ר עטקער'ס רעצעפטען" אויסגאבע „פ" (פרייז 40 גר.) און אויך „ד"ר עטקער'ס קאך־בוך" (פרייז 85 גר.), וועלכע ענטהאלטען מילכטיגע אנווייזונגען וועגען דעם אויסגעצייכענטען אפאראט צום באקען „דאס וואונדער פון דער קיך" קען מען בעקומען אין אלע קאלאניאל־געשעפטען. אין פאל, ווען עס וועט אין געשעפט אויספעהלען, בעטע פרייזליסטען דעם בעטראג אין פאסט־מארקעס דירעקט צו

Dr. August Oetker, Oliwa

אין ערב-חגא-טעג
ווערט די האנדעלס-צייט פערלענגערט

אויפ'ן גרונד פון א פעראָרדנונג פונ'ם אינערן־מיניסטער פונ'ם 6. דעצעמבער 1929, ווערען פערלענגערט די האנדעלס־שעה', אין דער ערב־חגא־צייט. אין דעם לויפענדען יאהר קענען די געוועלבער זיין אפען פון 9 א זייגער פון מאנטאג דעם 14. ה. ח. ביז פרייטאג דעם 18־טען.

זונטאג, דעם 13. ה. ח. קענען אלע געוועלבער זיין אפען פון 1 א זייגער ביז 6 אין אווענט.

די ארבייטער פעראיינען און די פסח-אקציע

דערוויסענדיג זיך, או די גמינה האט בעשטימט פאר די רעגיסטרירטע אין די ארבייטער־פעראיינען אויף פסח־שטיצע נאר צו 4 זל. פאר א פאמיליע, בעת פאר די רעגיסטרירטע אין פועלי־אמוני איז בעשטימט מעהר ווי צו 6 זל. און פאר די געוויסער שטיבלעך אפילו צו 8, 9 און מעהר זלאטים א'ז א דעלעגאציע פון די פראפ.־פעראיינען בראש מיט'ן פארזיצער פון קולטור־אמט ה' מילמאן אוועק צום פארזיצער פון קהלה, דארט האבען זיי זיך געטראפען מיט דעלעגאציעס פון אנדערע ארבייטער פעראיינען און צוזאמען האבען זיי פערלאנגט צו פעררינכטען די עוולה, אנזייענדיג דערבייַ דערויף, או לויט די אויפקלערונגען פון ה' מינצבערג וועט פערטיילט ווערען אינגאנצען 40 טויזענד זל., בעת אויף דער אקציע איז בעשטימט 120 טויזענד זל. ה' מינצבערג האט זיך אפגעזאגט נאכצוקומען דעם פערלאנג פון די ארבייטער־דעלעגאציעס צו העכערען די אונטערשטיצונג פאר זייערע רעגיסטרירטע.

אלע, וואס האבען זיך רעגיסטרירט אויף דער פסח־אונטערשטיצונג אין די פעראיינען פון „קולטור־אמט", ווסכארניא 70 און ציגעל־גאס 33 דארפען היינט 11 פארמיטאג זיין אין לאקאל פון „קולטור־אמט", ווסכארניא 70.

זעקס טאג ארבייט
אין די פאבריקען פון „שייבלער און גראהמאן"

(2) ווי מיר דערוויסען זיך, האט די פערוואלטונג פון „שייבלער און גראהמאן" בעשלאסען צו בעשעפטיגען די ארבייטער 6 טעג א'ז דער וואך אנשטאט די ביז־אצטיגע 2 טעג. די פערוואלטונג זיל אויף דעם אופן געבען די מעגליכקייט די ארבייטער צו פערדינען אויף די תנאות.

(2) לויט די אינפארמאציעס פון ארבייטס־אינספעקטאריאט האט א גאנצע רייה טעקסטיל־פאבריקען אין דער צייט פון ערב חגא פערגרעסערט די צאהל ארבייטס־טעג, צ.וו. אנד., האט פערגרעסערט די צאהל ארבייטס־טעג אויך די „וויהדזעווער מאנופאקטור".

א לאדזער יונגערמאן געוואלט אויסנארען
אנ'אונטערשריפט אויף א וועקסעל ביים קינא-ארטיסט מאזשוכין

ווי בעוואוסט, ווילט איצט אין ווארשא דער פילם־ארטיסט מאזשוכין. הונדערטער מענשען קומען אין קינא „פאן", וואו מאזשוכין טיילט זיינע פאקסימיליע, אונטערשרייבענדיג זיך אויף פאטאגראפיעס, אדער אויף שטיקלעך פאפיר, וואס מען דערלאנגט איהם. היינט איז געקומען א יודישער יונגערמאן, וואס האט דערלאנגט מאזשוכינען א צוזאמענגעלעגט שטיקעל פאפיר אונטערצושרייבען. די אנוועזענדע האבען אבער בעמערקט, אז דאס איז א צוזאמענגעלעגטער וועקסעל־בלאנקעט. דער יונגערמאן איז ארעסטירט געווארען. ווי עס שטעלט זיך ארויס איז דאס א לאדזער יונגערמאן אברהם וואסער.

די קאטאן-ארבייטער
טרעטען היינט צו צו דער ארבייט

(2) אין לאקאל פון די אינדוסטריעלער איז פארגעקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון די פארשטעהער פון קאטאן־ארבייטער מיט די אינדוסטריעלער. אלע פונקטען פון דעם אפמאך זענען שוין ענטגילטיג בעהאנדעלט געווארען און אין די נאהענטסטע טעג דארף דער אפמאך שוין אונטערגעשריבען ווערען.

די קאטאן־ארבייטער טרעטען שוין היינט צו צו דער ארבייט.

א בלוטיגער נקמה-אקט

(ח) נעכטען ארום 11 א זייגער אין אווענד איז אויף דעם דורכגעהענדען זאבאריאש מיכאל אויף דער נאוואָ־גאס אנגעפאלען איינגע פערזאָנען און איהם שטארק צושלאגען. איינער פון די אנפאלער האט זאבאריאשען מיט א מעסער אויפגעשניטען דעם בויך, או די אינגעווייד זענען איהם ארויס.

זאבאריאש איז אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט געווארען אין פאנאנסקיס שפיטאל.

ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, האנדעלט זיך דא וועגען א פערזענליכער נקמה־אקט. די אנפאלער זענען נאך נישט געכאפט געווארען.

א שטרייק ביי „קארל אייזערט"

(2) אין דער פאבריק פון קארל אייזערט (קאר־ראלא־גאס 69) האט אויסגעבראכען א שטרייק, צוליב דעם, וואס די אדמיניסטראציע פון דער פאבריק האט אפגעזאגט פון דער ארבייט דעם ארבייטער־דעלעגאט גאלינסקי.

די ארבייטער האבען זיך א חוץ דעם געווענדעט צום קלאסען־פעראיין וועגען אינטערווענץ אין דעם ענין. די פערוואלטונג פונ'ם קלאסען־פעראיין האט זיך געווענדעט צו דעם אינספעקטאר וואיטקעוויטש מיט א בריף, או ער זאל ווירקען, די פירמע זאל צוריקציהען די קינדיגונג, ווייל זי האט נישט דערצו קיין בערעכטיגטען גרונד.

קליינע מיליטאריסטען
ברעכען זיך בעצייטענס די ביינער

(א) אויף ליסאווסקא 18 האבען זיך געשפילט אין „זעלנערלעך" א גרופע יונגלעך. אין א געוויסען מאמענט האט איינער, א „סטארשי" אזא שטויס געגעבען דעם צווייטען א „גרויסן „עלנערל"", אז דער לעצטער איז אומגעפאלען און זיך צובראכען א האנד מיט א פוס.

דאס פערוואונדעטע יונגעל, איגנאצי יעזשעווסקי האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל אננא־מאריא.

האלץ-שריפט
אין פערשידענע גרויסען, פרייזווירדיג צו פערקויפען
ערפאהרען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.
108

טעלעגראמען

פויליש-יודישע קאנפערענץ אין אמעריקא

ניו־יארק, 9 (יט"א טעלעגראפיש).

היינט איז דא פארגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער יודיש־פוילישער קאנפערענץ, וואס איז ארגאניזירט געווארען דורך דער פעדעראציע פון די פוילישע יודען און דעם פוילישען גענעראל־קאנסול. די קאנפערענץ האט די אויפגאבע צו ברענגען צו א יודיש־פוילישע דערנעהנטערונג און צוזאמענארבייט.

200 מיליאן פראנק פאר דער בוי-אקציע אין פוילען

ווארשא, 9 (טעלעפאניש). ווי מען דערוויסט זיך איז ענטשטאנען א פויליש־פראנצויזישע קאנסארציום מיט א גרונד־קאפיטאל פון 20 מיליאן פראנק, וואס וועט זיך פערנעהמען מיט בוי־אינוועסטיציעס אין פוילען.

מצד פוילען זענען אין קאנסארציום בעטייליגט די באנק פאר האנדעל און אינדוסטריע. דאס קאנסארציום וועט זיך פערנעהמען מיט בויען הייזער אויף די פלעצער, וואס געהערען צו דער באנק פאר האנדעל און אינדוסטריע.

א חוץ דעם גרונד־קאפיטאל האט די געזעלשאפט דאס רעכט ארויסצולאזען אין פראנקרייך 6־פראצענטיגע אבליגאציעס אויף א סומע פון 200 מיליאן פראנק. א העלפט פון דער דאזיגער סומע ד. ה. 100 מיליאן פראנק, איז שוין צוגעזאגט געווארען נאך אין לויפענדען יאהר, מצד איינגע פראנצויזישע באנקען. די בוי־טעטיגקייט וועט זיך אנהויבען נאך אין דעם חודש.

פולקאווניק קאץ רעזיגנירט אלס שעף-רעדאקטאר פון „גאזעטא פאלסקא"

ווארשא, 9 (טעלעפאניש). פולקאווניק אדאם קאץ האט רעזיגנירט פון זיין אמט אלס שעף־רעדאקטאר פון ארגאן פון די רעגירונגס־קרייזען „גאזעטא פאלסקא".

עקסצעסען פון ארבייטער אין אלקוש
1 פערזאן פערוואונדעט

ווארשא, 9 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). שפעט ביינאכט איז דא אנגעקומען א ידיעה פון אלקוש, או אין דער דארטיגער פאבריק „וועסטען" זענען פארגעקומען עקסצעסען פון די ארבייטער אויפ'ן עקאנאמישען באדען.

די פאבריק, וועלכע האט בעשעפטיגט 13 הונדערט ארבייטער איז לעצטענס צוליב מאנגעל אין בעשטעלונגען געשלאסען געווארען. היינט האבען זיך פאר'ן בויען פון פאבריק פערזאמעלט א גרויסער המון ארבייטער, וועלכע האבען געפאדערט דעם דירעקטאר. אזוי ווי דער דירעקטאר האט זיך אין פאבריק נישט געפינען איז דער עולם אוועק אין דער וואוינונג פון דירעקטאר און מיט געוואלד איהם געצוואונגען צו געהען אין פאבריק.

די אנקומענדע פאליציי, וועלכע האט געוואלט בעפרייען די ארבייטער איז בעגעגענט געווארען מיט א האגעל פון שטיינער און ציגעל. פאליציי האט געשאסען אין דער לופט, אבער דער עולם האט נישט געוואלט אפטרעטען און ווייטער אנגענומען א דראהענדע שטעלונג. מצד דער פאליציי זענען געפאלען שאסען אין המון. 1 פערזאן איז פערוואונדעט געווארען. ווי עס ווערט אפיציעל מיטגעטיילט האט דער סטאראסטע בערוהיגט די אויפגעבערטע ארבייטער.

אינטערפעלאציעס אין ענגלישען פארלאמענט
וועגען ארץ-ישראל-פראגען

לאנדאן, 9 (יט"א טעלעגראפיש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט איז די רעגירונג אינטערפעלירט געווארען וועגען בריף פון ירושלים'ער הויפט־מופטי צו די אראבער פון לבנון, אין וועלכען דער הויפט־מופטי פאדערט אויף די אראבער נישט צו פייערען דעם יום־טוב ראמאדאן.

אין ענטפער איז פעסטגעשטעלט געווארען, או דער הויפט־מופטי איז א בעאמטער פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג און האט א פענסיע פון 600 פונט א יאהר.

אויסערן־מיניסטער הענדערסאן האט ערקלערט או די רעגירונג וועט אננעהמען אקטיווע שריט צוצואיילען דאס שאפען פון דער קאמיסיע, וואס זאל רעגולירען די כותל־מערבי־פראגע. דער צוזאמענשטעל פון דער קאמיסיע איז אבער נאך נישט פעסטגעשטעלט.

אויף דער זעלבער זיצונג פון פארלאמענט האט דער אונטערשטאטס־סעקרעטאר פאר קאלאניע־ענינים שילדס אויף אן אנפראגע ערקלערט, או ער זעהט נישט קיין גרונד צו פערעפענטליכען די קארעספאנדענץ פון סער רושאתן מאקמאהאן פון די יאהרען 1915־1916, אין וועלכער עס רעדט זיך וועגען שאפען אן אומאפהענגיגע אראבישע מלוכה, מחמת דאס ווייסע בוך פון 1922 האט שוין פעסטגעשטעלט, או דאס בעציהט זיך נישט אויף ארץ־ישראל.

א אגיטאציע-מארש איבער ארץ-ישראל
נישט צו פערקויפען יודען קיין ערד

ירושלים, 9 (יט"א טעלעגראפיש).

די אראבישע פרעסע טיילט מיט, או די שויך־ארמעע פון די יונגע נאציאנאליסטען וועט אנהויבען איהר אגיטאציע נישט צו פערקויפען צו יודען קיין ערד, דעם 11־טען דעם חודש מיט א מארש איבערן גאנצען לאנד. דער מארש וועט דורכגעפיהרט ווערען דורך צוויי גרופען, פון וועלכע איינע וועט געהן אויף צפון, די צווייטע קיין דרום. די ארץ־ישראל־רעגירונג האט זיך בעטייליגט אין אויסארבייטען די ריכטונג פון מארש. לויט דעם דאזיגען פלאן וועט די ערשטע גרופע דורכגעהן: יפאר׳ כותל־מערבי דעם ערשטען טאג פסח.

א שמעקעדיגער אנפאל...
אויף א רעדאקציע פון אנ'ענדעקישער צייטונג

ווארשא, 9. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) שפעט ביינאכט זענען א גרופע סאנאטארישע סטודענטען בעפאלען די רעדאקציע פון דעם ענדעקישען וואכענבלאט „זשולטא מוכא" און פעראומרייניגט די רעדאקציע מיט תינוף.

ווארשאווער שטאט-פרעזידענט ביים פרעמיער סלאוועק

ווארשא, 9 (טעלעפאניש). היינט פארמיטאג האט פרעמיער סלאוועק אויפגענומען אויף א קאנפערענץ דעם ווארשאווער שטאט־פרעזידענט סלאמינסקי און דעם פרעזעס פון שטאטראט יאהאראסקי.

אזא סוף האט א יודענע

אז זי גייט גענארען די וועלט ערב ראש השנה אויף בתרי זוזים—אויף 2 גילדוין־פאלט זי אריין ערב פ. ח אין הד־גדיא אויף שלשה מי יודע—אויף 3 חדשים...

אויף דער בעשולדיגונגס באנק אין פרידענס־געריכט איז נעכטען געזעסען די 48־יעהריגע גיטל אייזענבערג, א חשוב'ע באלעבאסטע, א סוחר'טע, א געשעפטס־אינהאבערין.

אין דעם בעשולדיגונגס־אקט ווערט געזאגט, אז די פרוי אייזענבערג איז ערב ראש־השנה גע־גאנגען אויפ'ן מארק איינקויפען. צווישען פערשי־דענע אנדערע זאכען, האט די פרוי אויסגעדונגען ביי א פויערטע פאר 2 זלאטיס א האלבע קווארט פוטער. זי האט גענומען די פוטער און אוועק נישט בעצאהלטערהייט. דער פויערטע איז קשה געווארען דער ענין, האט זי זיך נישט געלאזט — צוריקגערופען די „מאדאם", און זיך געהייסען בע־צאהלען פאר די פוטער. די יודענע האט געטענה'ט אז זי האט שוין בעצאהלט. עס איז צעשטאנען אנ'אמפעריי, מען האט צוגערופען א פאליציאנט, וועלכער האט די פויערטע מיט דער פרוי מיט א צולאג עטליכע עדות אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט.

דער דיזשורירענדער פאליציאנט האט בעת'ן אויסהערען די צדדים געפרעגט די פרוי אייזענ־בערג, וואס פאר א געלד זי האט געגעבען דער פויערטע פאר דער פוטער. דערויף האט די פרוי ערקלערט, אז א 2 זלאטע־שטיק. מען האט אדורכ־געקוקט דאס געלד, וואס די פויערטע האט ביי זיך געהאט און קיין 2־זלאטע־שטיק נישט געפינען.

א רייה עדות האבען אויך פעסטגעשטעלט, אז ביי פרוי אייזענבערג איז נישט דאס ערשטע מאל ווען זי „פערגעסט" צו בעצאהלען.

דער ריכטער טוהם האט די בעשולדיגטע פעראורטיילט אויף 8 חדשים ארעסט.

אינטענסיווע הילפס־אקציע פון „בית־לחם"

נישט קוקענדיג אויף דער שווערער צייט און דוקא דערפאר האט דער פעראיין „בית־לחם" היי־יאהר ענטוויקעלט א ברייטע, ענערגישע טעטיג־קייט. די פערוואלטונג האט נישט געקארגט קיין מיה, כדי צו קענען העלפען די הונדערטער אומ־פערמעגליכע יודען, וואס האבען זיך געווענדעט צו „בית־לחם" נאך הילף. די צייט איז קורץ, אבער ווער ס'האט א ווארים יודיש הארץ, קאן נאך קו־מען צו הילף די הונגעריגע.

היינט, דאנערשטאג און מארגען, פרייטאג קומט פאר די פערטיילונג פון פראדוקטען אין פראיינס־לאקאל, ווסכאדניא 70.

די פערטיילונג בייצוואוינען ווערען איינגע־לאדען אלע, וואס ווילען, אז קיין יוד זאל פסח נישט בלייבען הונגעריג.

עפענטליכע ווענדונג

צום פארזיצער פון דער יודישער קהלה־פערוואלטונג, ה' מינצבערג

די פסח־קאמיסיע פון וועלכע איהר זענט פארזיצער, האט ווידער אפגעטון א גרויסע עולה — זי האט אויף א ווילקירליכען אופן בעשטימט די גרויס פון דער אונטערשטיצונג. איך וועל נאר ברענגען בלויז 2 פאקטען: 1) אין א בית־המדרש אויף זגערזשער־גאס האבען זיך רעגיסטרירט 111 מענשען און זיי האבען בעקומען 225 גילדען, וואס מאכט אויס 2 גילדען פאר א מענש. דאגעגען האבען זיך אין א געריער־שטיבעל אויף פאלודניא־ווע רעגיסטרירט 13 מענשען און בעקומען 108 גילדען, ד. ה. צו 8 גילדען פאר יעדען רעגי־סטרירטען; 2) פאר א רעגיסטרירטען ביי דער פועלי־אמוני האט מען בעשטימט איבער 6 גילדען און פאר א רעגיסטרירטען אין קולטור־אמט — נאר 4 גילדען.

איך פאדער דעריבער פון אייך, ה' מינצבערג אז איהר זאלט תיכף רופען א פערוואלטונגס־זיצונג, וואו עס זאל אויסגעטיילט ווערען א קאמיסיע, וועלכע זאל אויספארשען אלע ווילקירליכע אקטען און אויסגלייכען די אונטערשטיצונג פאר אלע, אהן אויסנאהם, רעגיסטרירטע.

מיט אכטונג

אפרים אלעזר זעלמאנאוויטש

(מיטגליד פון דער יודישער קהלה־פערוואלטונג)

לאדז, דעם 10 אפריל 1930.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלן פון די אמעריק. סטארס **אנא און היימאן יאקובאוויטש**

פרעליכער יום־טוב רעפערטואר:

פרייטאג, ד. 11, מאנטאג, ד. 14, דינסטאג, ד. 15, מיטוואך, ד. 16־טן, 9 אווענד

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז! פרעמיערע!

דער לאנג־ערווארטעטער שלאגער, וועלכער פערמאגט קאמיזם, הומאר, געזאנג און טענץ

50.000 מענשן האבען בעוואונדערט אנא יאקובאוויטש און איהר שפילן און זינגען געשפילט געווארן אין ווארשא איבער 100 מאל ה. יאקובאוויטש'ס גרויסע אויפפיהרונג

„אמעריקאנער חתונה"

אין 2 אקטען מיט פראלאג פון היימאן יאקובאוויטש.

הויפט־ראל „סאסעלע"—אנא יאקובאוויטש. עס איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען

דער ארטיסט און זינגער פון ווארשא **מיכאל קליין.**

נייע דעקאראציעס — שענע קאסטיומען — ספעציעלער באלעט

שבת, 4 נאכמיטאג צו ביליגע פרייזען די קאמישע פיעסע, וועלכע אמוזירט דאס פובל. מיט איהר שענעם אינהאלט **מינקע די דינסט־מויד** אין 4 אקטען פון ל. קאברין

ראלען: „מינקע"—אנא יאקובאוויטש; „ד"ר רובין"—היימאן יאקובאוויטש.

זונטאג, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזען די באליבטע פיעסע **ארעסטאנטקע № 49** אין 3 אקטען פון זאלאטארעווסקי. ראלען: „ריי"— א. יאקובאוויטש; וואלטער— ה. יאקובאוויטש

מאנטאג, 4 נאכמ. צו ביליגע פרייזען די שטארק־אויסגענומענע פיעסע **די מאמע פון דער וועלט** אין 4 אקטען פון זאלאטארעווסקי. ראלען: „מרים"— א. יאקובאוויטש „יעט"—ה. יאקובאוויטש

אלע פיעסען רעזשיסירט פון היימאן יאקובאוויטש.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזע בערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסקי, ראקאוו.

מוזיקאלישער לייטער: ל. זעלמאן. בילעטען ביי דער קאסע פון טעאטער.

מיטוואך, ד. 16. אפריל (2. טאג חול־המועד פסח), 9 אין אווענד

אנאנס! א פייערליכע פארשטעלונג וואלף נייהויז כבוד דעם 20־יעהריגן יובילעאום פון סופליאר

געבויערעס אין די ווייטערדיגע אנאנסען.

אונפערגלייכליך אין כשרות און אין קוואליטעט

— איז דער —

ווייין

פון דער פירמע

„בארווין"

מענדל בארנשטיין

לאדז נאוואמיעסקא 30

טעלעפאן 210־58

היט אייך פאר פאלסיפיקאטען!

געראטעוועט 636 פרויען פון שאנד

דער קאמף, וואס די יודישע געזעלשאפט אין ארגענטינע פיהרט געגען די פרויען־הענדלער

פאר די יודישע איינוואוינער אין ארגענטינע איז ווייטיקלעך, וואס א היבשער פראצענט פון דעם „מסחר" ליגט אין יודישע הענט, און נאך ערגער איז, וואס די קרבנות פון דעם האנדעל זענען יודישע, אומבאשיצטע יונגע מיידלעך געטריבען פון נויט אין די א.טע היימען, געריסען פון פערצווייפלונג, נישט דערפאהרענע און נאאיווע לאזען זיי זיך לייכט פאנגען אין די נעצען פון אפגרונט, אין די וויסטע תהומען פון שאנד. איז עס דעריבער טאקע אנ־ווניין פאר דער יודישער געזעלשאפט נישט ע.נער ווי יעדער אנדער פארם פון הילף.

די פרויען־הענדלער פיהרען זייער טעטיגקייט אין א גאנץ ברייטען מאסשטאב, זיי האבען גע־נוג דערפאהרונג, געלד און מיטלען זיי זאלען זייער ארבייט א.פ.הרען אין ברייטען מאסשטאב. אינער־לעך אריינדרינגען אין זייערע ריהען און זיי צו־ברעכען האט די יודישע געזעלשאפט קיין כח נישט און קיין מעגליכקייט נישט.

פון דעסטוועגען, האבען די פרויען־הענדלער צו שמעקען „פולווער" פון דער יודישער געזעלשאפט, וועלכע פערפאלגט זיי דאך, וועלכע ווארענט, וועקט און רופט, שיצט און באשירעמט יודישע מיידלעך פון זייערע נעגעל. צווינגט די פאליציי זי זאל זיין אקטיוו, אדער יעניגסטענס העלפען דער קרבן זאל באפרייט ווערען, אויב שוין נישט דער שולדיגער זאל באשטראפט ווערען.

עס איז אינטערעסאנט, וואס מיט דער דאזיגער ארבייט פערנעמט זיך א פרויען־ארגאניזאציע פון ענגלאנד. אין לאנדאן איז פערהאן א צענטראלע פרויען־ארגאניזאציע „עזרת־נשים". איהר אויפגאבע איז צו האבען א.זאוג אין די פערשידענע פארט־שטעט, וואו עס פאהרען דורך יודישע פרויען אימי־גראנטקעס און זענען אונטערגעווארפען פערשידענע געפאהרען פון פערנארט צו ווערען פון די פערשיי־נען, וואס ווארטען נאר אויף אזעלכע געלעגענהייטען.

די דאזיגע געזעלשאפט האט אויך א אפטיילונג אין בוענאס־איירעס. די בוענאס־איירעסער אפ־טיילונג איז אפשר די גרעסטע און די אקטיווסטע פון אלע און אין איהר טעטיגקייט שטייגט זי זיכער אריבער אין דער ארבייט די צענטראלע.

די ארגענטינער אפטיילונג פון „עזרת־נשים" שטעהט אין דירעקטער פערבינדונג מיט די אימי־גראנטען־שוץ־פעראיינען אין בראזיל און אין אורו־גוואי. זי האט אויסגעקעמפט פאר זיך גרויס אנערקענונג אין די רעגירונגס־קרייזען און אין די קרייזען פון דער העכערער ארגענטינער געזעלשאפט אויף וויפיל די פאליציי (ווייזט נישט ארויס קיין גרויס חשק צו באקעמפען די פרויען־הענדלער צו־ליב פשוט־טעמים, צווינגט דאך אבער די „עזרת־נשים", עס זאל אינטערווענירט ווערען אין די פאלען ווען זי דארף האבען פאליציאנטישע שוץ און מיטלען.

די „עזרת נשים", פערלאזט זיך אבער נישט אויף דער פאליציי און ווארט נישט אויף פאליציי־אישער אויספארשונג. זי אליין פיהרט דורך ממש דעטעקטיוו־ארבייט. דרינגט אריין אין די פער־ווארפענסטע נעסטען פון יענע באנדעס. איהרע אגענטען פערשטעלען זיך אפט פאר הינטערוועלט־חברה און געפינען אויס סודות פון די פרויען־הענדלער־באנדע. די „עזרת־נשים" האט צו פער־צייכענען א סך פאלען פון באצייטענס־ארויסראטע־ווען נאר וואס אריינגעפאלענע יונגע מיידלעך אין די נעסטען פון פרויען־הענדלער. אפטמאל געלינגט עס איהר בכלל צו באשיצען די יונגע אומערפאהרענע פרויען, וואס קומען אהער אין לאנד צו די צוגעזאגטע גאלדענע גליקען.

לעצטענס איז פאר א פערטרויליכע פערזאמ־לונג פון פרעסע־פארשטעהער, געזעלשאפטליכע טוער אבגעגעבען געווארען א באריכט אין בוענאס־איירעס, וועגען דער ארבייט פון די „עזרת נשים" אין משך פון יאהר 1929 און די טרויעריגע פאקטען האבען ממש ארויסגערופען גרויס חידוש.

עס איז גענוג דער פאקט, וואס די פאר־שטעהער פון די „עזרת נשים", וואס האבען אגב פאליציאישע מאכט צו ארעסטירען פערדעכטיגע, באזוכט 260 שיפען, וואס זענען אנגעקומען קיין בוענאס־איירעס. דאס באזוכען די שיפען איידער זיי שווימען צו צו די בוענאס־איירעסער ברעגעס איז איינע פון די שווערסטע אויפגאבען. די „עזרת נשים" זעצט ארויף אויף די שיפען איהרע אגענטען נאך אין מאנטעווידעא, די הויפט־שטאט פון אורוגוואי, און איידער די שיף דערגרייכט זיך נאך צו בוענאס־איירעס, האט שוין דער אגענט אויפ'ן אויג אלע יונגע יודישע אימיגראנטקעס. ער געפינט שוין אויס ווער צו זיי עס פאהרט. און צי איז נישט קיין געפאהר די מיידעל אין אפצולאזען אויף די אדרעסען וואס זי האט און צי פאהרט זי טאקע צו קרובים. ווי די פאפ... ...ען אויסגעשטעלט, און צי די „קרובים" זענען נישט אמאל די באנדע פרויען־הענדלער, וועלכע ארבייטען אין אייראפא און שיקען איבער די „סחורה".

עס איז נאר גענוג צו דערמאנען, וואס אויף די 260 שיפען, איז געגעבען געווארען הילף 636 פרויען, וועלכע זענען געפאהרען אליין. אויף די אלע זעקס־הונדערט און זעקס און דרייסיג פרויען האט גע־לויערט די געפאהר אריינצופאלען אין די נעגעל פון די ווייסע שקלאפען־הענדלער.

איידער די שיף מיט די אימיגראנטקעס קומט אן אין בוענאס־איירעסער פארט, ווייסט שוין די ביוראָ פון „עזרת נשים" די רשימה פון די קרובים, וואס דארפען אפווארטען די מיידלעך און זיי אפ־נעמען. נישט יעדען קרוב געטרויעט מען א מיידעל און אויב עס זענען נישטא קיין גענוגענדע פאקטען צו באשטעטיגען דעם חשד, געפינט זיך פונדעסטוועגען סיי דער קרוב און סיי די אימיגראנטקע א לענגערע צייט אונטער דעם אויג פון א פארשטעהער פון „עזרת־נשים".

די מיידלעך, וועלכע קומען צו קרובים, פע־טערס, מומעס, אדער חתנים, אויף וועלכע עס באשטעטיגט זיך דער חשד, ווערען גענומען אונ־טער שוץ פון אימיגראנטען־שוץ־פעראיין, וועל־כע זארגט זיך פאר זייער איינארדנונג, אדער אויב די מיידעל פערלאנגט, ווערט זי צוריקגעשיקט אהיים צו איהרע עלטערן.

נישט אלע עלטערן אין אייראפא ווייסען דאס, אבער די וואס ווייסען, אז מען דארף זיך ווענדען צו די „עזרת־נשים" אין בוענאס־איירעס נאך אינ־פארמאציע וועגען פערזאנען צו וועמען זייערע מייד־לעך פאהרען, האלטען א סך אומגליקען אויסגעמי־טען געווארען. אין יעדען פאל, וואס עלטערן ווענדען זיך צו דער „עזרת נשים" אין ארגענטינע ווענדען אויסקונפטען פון פערדאכטען באקומען זיי גענוי א נוט עפערשטעדיגונג אדער א ווארנונג. (יט"א).

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהייטען.

ספעציעל פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהייטען

בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג־זון

נעמט אן אין דערהיים פון 3—5 נאכם.

Dr. Z. Rakowski

ספעצ. פאראוירען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.

קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-1

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער.

איינענע פראצאוניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, מאסאזש, העלעקטריזאציע, ...

... פון 5—7 אוונט

טראָצקי עפענט אויף זיין הארץ

אין זיין אויטאָביאָגראַפיע „מיין לעבען", רעדט ער אָפּענהערציג וועגען זיך און זיינע פריינד

פון א. גלאַנץ.

2.

נאָך דער לעגענדע וועגען לענינ'ס „אייביגער שנאה" צו טראָצקי'ן, האָט סטאַלין, וואָס האָט אַלס גענעראַל-סעקרעטאַר געהאַט אַלע פעדים פון דער פּאַרטיי אין זיינע הענד, זיך גענומען אָפּצולייקענען טראָצקי'ס גרויסע, פיהרענדיגע ראָלע אין דער אָקטאָבער-רעוואָלוציע גופא און אין איהרע שפּעטערדיגע קאַמפען. דערזעלבער סטאַלין, וואָס האָט פריהער מיט דער אייגענער האַנד געשריבען, אַז די פּאַרטיי איז אַלץ שולדיג טראָצקי'ן פאַר דער אָרגאַניזירונג פון דער באָלשעוויסטישער איבערקעהרעניש, האָט שפּעטער זיך דערלויבט צו שרייבען: „נישט אין דער פּאַרטיי און נישט אין דער אָקטאָבער-רעוואָלוציע האָט דער חבר טראָצקי נישט געשפּילט קיין שום בעזונדערע ראָלע, און נישט געקאָנט שפּילען". מען האָט בפירוש איבערגעשריבען די געשיכטע פון דער רעוואָלוציע און זי איבערגעשריבען אַזוי, אַז טראָצקי זאָל אינגאַנצען אַרויספאַלען פון דעם בילד. אויף זיין אָרט, — און אין נאָך אַ הונדערטפאַכיג פערגרעסערטער מאָס — איז אַריינגעשטעלט געוואָרען דער פּאָרטרעט פון סטאַלינ'ען — וואָס זיין נאָמען איז כמעט נישט בעקאַנט געווען אויסער די גרענעצען פון די פּאַרטיי-קאָמיטעטען ביז 1924, דאָס הייסט קנאַפּע 6 יאָהר נאָך דער רעוואָלוציע און ערשט נאָך לענינ'ס טויט.

און אַזוי איז עס געשעהן. טראָצקי דער אָרגאַניזאַטאָר פון דער רעוואָלוציע און פון איהר הויפּט-אינסטרומענט, — די רויטע אַרמעע, — איז אַרומגעשפּונגען געוואָרען מיט אַ גאַנצען געוועב ליגענס, לעגענדעס, פערלוימדונגען. ביסלעכווייז איז ער אַרויסגעשטופּט געוואָרען פון אַלע זיינע אַמטען. ביסלעכווייז האָט מען מיט אַלערליי מאַניפּולאַציעס איהם אַרויסגעקוועטשט פון די אָנפיהרענדיגע פּאַרטיי-אָרגאַנען. טראָצקי האָט זיך נישט לייכט אונטערגעגעבען. ער האָט געהאַט דעם צוטרוי פון די מאַסען, ער איז געווען בעליבט און פּאָפּולער. ער האָט געהאַט פריינד. אָבער עס האָט נישט געהאָלפען. סטאַלין האָט געהאַט דעם אַפּאַראַט אין די הענד, און מיט'ן כח פון דעם אַפּאַראַט איז טראָצקי דערדריקט געוואָרען. מען האָט איהם פערשיקט קיין אַלמא-אַטאַ, אין צענטראַל אַזיע. אויך דאָ האָט טראָצקי פּרובירט צו קעמפען. האָט איהם סטאַלין אינגאַנצען פערטריבען פון לאַנד.

עס וועט זיין אינטערעסאַנט צו בעקענען זיך מיט טראָצקי'ס בעציהונג צו זיין אייגענער יודישקייט. ער רעדט וועגען דעם נישט פיל. ער זאָגט, אַז פון קינדווייז אָן איז ער געווען אָפּגעריסען פון יודישען לעבען און די נאַציאָנאַלע פראַגע, וואָס שפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין רוסלאַנד, האָט איהם ווייניג וואָס אָנגעריהרט. זיין שפּעטערדיגער מאַרקסיזם און גרינדליכע דערנעהענטערונג מיט דער מערב-אייראָפּעאישער קולטור האָט איהם געמאַכט פאַר אַן איבערצייגטען אינטערנאַציאָנאַליסט. דאָך האָט ער זיין יודישקייט פאָרט געפיהלט, און אין קריטישע מאָמענטען רעאַגירט אויף אָט די געפיהלען.

ער דערצעהלט ווי באַלד נאָך דער אָקטאָבער-איבערקעהרעניש האָט לענין פאָרגעלעגט, אַז ער, — טראָצקי, — זאָל ווערען דער פאָרזיצער פון דעם קאָמיסאַרען-ראַט, דאָס הייסט פערנעהמען דעם אַמט, וואָס לענין אַליין האָט געקראָגען. ווען טראָצקי האָט זיך קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט, האָט לענין איהם אָנגעבאָטען צו ווערען אינלאַנד-קאָמיסאַר, — ווייל אין אָט דעם אַמט וועט מען דאַרפען טון די וויכטיגסטע אַרבייט: בעפעסטיגען די רעוואָלוציע און קעמפען קעגען דער קאָנטער-רעוואָלוציע. דאַ האָט טראָצקי זיך דערמאָנט אָן זיין יודישקייט און געזאָגט:

„צו וואָס געבען די שונאים — פון דער רעוואָלוציע, — אַזאַ מין דערגענצונג-געוועהר אין די הענד, ווי מיין יודישקייט"?

לענין איז דערפון אַזש אַריין אין כעס:

„מיר האָבען דאָ אַ גרויסע אינטערנאַציאָנאַלע רעוואָלוציע. וואָס פאַר אַ בעדייטונג קאָנען האָבען אַזעלכע קליינינקייטען"?

„די רעוואָלוציע איז טאַקע אַ גרויסע", האָט טראָצקי געענטפערט „אָבער נאַראָנים זענען נאָך אויך געבליבען אַ סך". „נו", האָט לענין געלאַכט „וועלען מיר זיך רעכענען מיט נאַראָנים"? „רעכענען זיך מיט זיי דאַרף מען טאַקע נישט", האָט טראָצקי צוריקגעלאַכט, „אָבער אַ שטיקעל הנחה דער נאַרישקייט דאַרף מען אמשר אַמאָל מאַכען. צו וואָס דאַרפען מיר האָבען אַן איבעריגע קאָמפּליקאַציע פון אָנהויב אָן"?

מיט טראָצקי'ן האָט געהאַלטען סווערדלאָוו, — אויך אַ יוד, — און לענין האָט מסכים געווען. דאַן איז טראָצקי געוואָרען אויסלאַנד-מיניסטער, „כדי איהם ענטקעגען צו שטעלען אייראָפּע", לויט דעם זעלבען סווערדלאָוו'ס אויסדרוק.

ווען נאָך דעם בריסקער שלום איז אויפגעקומען דער געדאַנק, אַז טראָצקי זאָל ווערען קריגס-מיניסטער, האָט ער ווידער געבראַכט זיין יודישקייט, ווי אַ מעגליכע שטערעניש. דאָס מאָל איז אָבער לענין בעשטאַנען. און טראָצקי גיט צו, אַז לענין איז פון אָנהויב אָן געווען גערעכט. וואָרים אין די יאָהרען פון רעוואָלוציאָנערען אויפשטייג האָט דער נאַציאָנאַלער מאָמענט נישט געשפּילט קיין שום ראָלע. דערביי מאַכט ער פאָלגענדיגע וויכטיגע בעמערקונג:

„די פראַגע פון מיין יודישקייט האָט גענומען קריגען אַ בעדייטונג ערשט פון זינט עס האָט זיך אָנגעהויבען דער פּאָליטישער געיעג אויף מיר. דער אַנטיסעמיטיזם האָט אויפגעהויבען דעם קאָפּ אינאיינעם מיט'ן אַנטי-טראָצקיזם. ביידע האָבען זיך גענעהרט פון דעם אייגענעם קוואַל: פון דער קליינבירגערליכער רעאַקציע קעגען דעם אָקטאָבער".

זאָל מען דערפון ציהען דעם שלוס, אַז די קלאַגנען בשעתם וועגען דעם, אַז אין סטאַלינ'ס ווילדען קאַמף קעגען טראָצקי'ן האָט איהר ראָלע געשפּילט אויך די עקספּלואַטירונג פון אַנטיסעמיטישען גיפט, זענען געווען נישט אָהן גרונד?

טראָצקי איז אַן אַרויסגעטריבענער, געצוואונגענער פּאָליטישער עמיגראַנט אין קאָנסטאַנטינאָפּאָל. ער געפינט זיך איצט אויף'ן דערבייאיבען אינזעל פּרינקיפּאָ. האָט ער אויפגעגעבען דעם קאַמף? איז ער שוואַכער געוואָרען אין זיין קאָמוניזם? גלויבט ער ווינציגער אין דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע? אַבסאָלוט נישט. ער פיהרט ווייטער דעם קאַמף. ער אָרגאַניזירט פון זיין פערשיקונג די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּאָזיציע. עס איז שוין דאָ איצט אַ גאַנץ היבשע רעוואָלוציאָנערע, פּראָלעטאַרישע בעוועגונג אין אַלע לענדער, וואָס זעהט אין טראָצקי'ן איהר פיהרער און וואָס גלויבט שטאַרק, אַז די צייט וועט קומען, ווען זי, — די אָפּאָזיציע, — וועט ווערען די פיהרערין פון דעם גאַנצען אינטערנאַציאָנאַלען קאָמוניזם. טראָצקי קוקט אויף זיך, ווי אויף דעם אמת'ען קאָמוניסט — דעם פאָרטזעצער פון מאַרקס'עס און לענינ'ס לעהרע. אין דער נויטינקייט פון דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע גלויבט ער איצט שטאַרקער, ווי ווען עס איז.

צום סוף פון אָט דעם אַרטיקעל איז כדאי צו ברענגען די פאָלגענדיגע שלוס-ווערטער פון טראָצקי'ס בוך:

„דעם 26-טען אַפּריל, 1852 האָט פּרודאָן גע־שריבען פון דער טורמע צו זיינע פריינד: „דאָס, וואָס יעדע רעגירונג טוט לטובת דער רעוואָלוציע, בלייבט אויף שטענדיג. דאָס, וואָס מען טוט קעגען דער רעוואָלוציע, פערגעהט ווי אַ וואָלקען. איך קוק זיך צו צו אָט די ענדערונגען אין לעבען און איך פערשטעה זייער זין, זייער טייטש. דאָס, וואָס דריקט אַנדערע, דערהויבט מיך, בעגייסטערט, פערשטאַרקט. טאָ ווי אַזוי קאָנט איהר פערלאַנגען פון מיר, אַז איך זאָל בעשולדיגען דעם שיקזאַל. זיך בעקלאָגען אויף מענשען און זיי שעלטען! דער שיקזאַל, איך לאַך פון איהם. וואָס איז שייך די מענשען, — זענען זיי צו אומוויסענד, צו פערשקלאַפט, אַז איך זאָל זיך אויף זיי בעליידיגען". איך — ענדיגט טראָצקי — שרייב זיך אונטער אָט די ווערטער".

אַ ביסעל „טעאַטראַליש". וועט איהר זאָגען? אפשר. אָבער זעהר, זעהר — נישט אַ ביסעל — מוטיג. און אויך זעהר רעוואָלוציאָנער. און פאַר מיר יעדענפאַלס — זעהר אויפריכטיג. עס איז אוממעגליך אַוועקצולעגען טראָצקי'ס לעבענס-שילדערונג אָהן דעם געפיהל, אַז מען איז נאָר וואָס געווען אין גייסטיגער בעריהרונג מיט דעם גרעסטען לעבעדיגען רעוואָלוציאָנער פון אונזער עפּאָכע.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנא 25, טעל. 126-87

ספּעציעל אַרצט פאַר הויט- און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע, אַלע אַרט שנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קווארץ-שטראַהלען

נעמט אָן פון 8-2 נ.מ. און פון 5-9 אָוו.

דער פראוואקאטאר,

וואָס האָט צוויי קיסרים געפיהרט ביי דער נאָז

(מערקווירדיגע געשיכטע פון אַן אַוואַנטוריסט און דאָן-זשואַן)

6.

היסענדיג, אַז ניקאָלאַי דער ערשטער שרעקט זיך פאַר אַלץ, וואָס דערמאָנט איהם אינ'ם שאָטען פון די „דעקאַבריסטען", און אַז ס'דוכט זיך איהם, נאָך אַלץ, אַז מען פּלאַנעוועט נייע פערשווערונגען געגען איהם, האָט מעדאָקס אין זיינע מסירות קיין פעטערבורג אָנגעדרעהט אַזאַ פּלאָנטער, אַז מען האָט טאַקע געקאָנט מיינען, אַז די פערשיקטע „דעקאַבריסטען" און זייערע פריינד אין מאָסקווע און אין פעטערבורג פּלאַנעווען אַ נייע פערשווערונג געגען צאַר. דערביי האָט מעדאָקס דערצעהלט געשיכטעס, אַז ער האָט ביי זיך זעהר וויכטיגע דאָקומענטען וועגען דעם, און אַז ביי איהם אין די הענד געפינט זיך דער שליסעל אויפצודעקען די געפּלאַנטע פערשווערונג...

ער האָט זאָגאַר דערצעהלט אַ מעשה, אַז יושניעווסקי האָט איהם אין פעטראָזאַוואָדסק אַרויסגעגעבען אַ געהיימען צושריפט, אַז מען זאָל איהם, מעדאָקס'ן, אַריינגעהמען אַלס מיטגליד אין דער געהיימער אָרגאַניזאַציע, ווען ער וועט קומען קיין פעטערבורג, און אַז ער האָט דעם צושריפט ביי זיך און היט איהם אָפּ, ווי דאָס שוואַרץ-אַפּעל פונ'ם אויג.

אָנגעהמענדיג דעם טאָן פון איינעם, וואָס ער און נאָר ער קען ראַטעווען „דעם צאַר און דאָס פאָטערלאַנד" האָט ער אין זיינע מסירות געלערענט ניקאָלאַיען אַליין און אויך דעם דורכגעטריבענעם גראַף בענקענדאָרף געלערענט ווי אַזוי מען זאָל איהם אויף אַ פאַרזיכטיגען אופן בעפרייען פון סיביר און איהם ברענגען קיין פעטערבורג, וואו ער וועט אויפדעקען די נייע געפּלאַנטע פערשווערונג געגען דעם צאַר פון רוסלאַנד.

די קעפּ פון דער רוסישער געהיים-פּאָליציי האָבען טאַקע פערשטאַנען, אַז מעדאָקס'עס מסירות זענען צונויפגעשטאָפּט מיט'ן תכריכים-שטאָף. אָבער זיי האָבען געמאַכט דערפון אַ שמייכל. זיי האָבען זיך בעסער געלוינט צו גלויבען אין די מסירות, ווייל דער צאַר אַליין, וועלכער האָט זיך שטענדיג געשראָקען פאַר נייע פערשווערונגען, האָט אויך געגלויבט אין זיי...

דעם 5-טען נאָוועמבער 1833 האָט מען מעדאָקס'ן געבראַכט קיין מאָסקווע און אַזוי שנעל ווי ער איז נאָר געקומען, האָט ער גלייך גענומען לעבען אַ טאָג; זיך אָפּגעשטעלט אין דעם רייכסטען האָטעל, זיך אָנגעטון אין די שעהנסטע קליידער, געפיהרט ראָמאַנען און געשלעפּט געלד פונ'ם פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט וויפיל עס האָט זיך נאָר געלאָזט...

ווען דער מאָסקווער גענעראַל-גובערנאַטאָר האָט איהם געזאָגט, אַז ער זאָל זיך בענוצען מיט יושניעווסקי'ס געהיימען צושריפט און אַריינטרעטען אין דער געהיימער אָרגאַניזאַציע, האָט ער געענטפערט, אַז איצט קען ער דאָס נאָך נישט טון; ער מוז פריהער אַוועקפאָהרען קיין פעטערבורג, דערנאָך איז ער אַוועקגעפאָהרען קיין פעטערבורג און דאָרט האָט ער אויף אַ קונציגען אופן געפיהרט ביי דער נאָז דעם צאַר און אויך דעם גראַף בענקענדאָרף, דערצעהלענדיג אַ געשיכטע, אַז ער מוז זיין זעהר און זעהר פאָרזיכטיג, איידער ער דעקט אויף די געהיימע פערשווערונג.

אין די שריפטליכע מסירות, וואָס ער האָט צוגעשטעלט בענקענדאָרפ'ען פאַר'ן צאַר, האָט ער אַריינגעשלעפּט אַלע זיינע בעקאַנטע פון סיביר; ער האָט אויך אַריינגעשלעפּט דעם איר־קוטסקער גאָראָדניטשי, אַלעקסאַנדער ניקאָלאַיעוויטש מוראַוויאָוו, ביי וועמען ער איז דריי יאָהר געווען ווי אַן אייגענער מענש אין הויז און נישט איין מיטאָג דאָרט געגעסען.

דאָס געלד, וואָס ער האָט געקריגען פון פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט איז איהם געווען ווייניג, האָט ער פאַר איינעם תנובה געהאַט מיט איינער אַ סמירנאָווא און געקריגען ביי איהר צעהן טויזענד רובעל בגב...

אָבער וואָס וועט זיין מיט'ן אויפדעקען די פערשווערונג?

אויף אָט דער פראַגע האָט מעדאָקס אַלץ געענטפערט, אַז ער האָט נאָך צייט, אַז ער מוז זיין זעהר פאָרזיכטיג. ערשט דאַ האָט זיך ניקאָלאַי געכאַפּט, אַז מעדאָקס פיהרט איהם און אויך די מיניסטאָרען זיינע ביי דער נאָז, און אַ בעפעהל איז אַרויסגעגעבען געוואָרען, אַז דער גענעראַל לעסאָווסקי זאָל מעדאָקס'ן געבען נישט מעהר ווי 8 טעג צייט צו בעווייזען, אַז עס עקזיסטירט טאַקע אַזאַ געהיימע אָרגאַניזאַציע, וואָס פּלאַנעוועט אַ נייע פערשווערונג געגען צאַר; און אויב ער וועט די פערשווערונג נישט אויפדעקען, זאָל מען איהם ווידער פערשיקען קיין סיביר...

ווען מעראַקס האָט דערהערט האָט ער קיין סך צייט נישט פערלוירען און איז גלייך אַנטלאָפען פון מאָסקווע און מען האָט נישט געוואוסט, וואו ער איז אהינגעקומען. אַנטלויפענדיג, האָט ער נישט פערגעסען צונעמען ביים ווייב זעקס טויזענד רובל.

דאָס איז געווען אין אָנהויב אַפּריל 1834.

און ווידער געוואָרען אַ בהלה צווישען די גובערנאַטאָרען און פּאָליצייטמייסטערס פון גאַנץ רוסלאַנד. אומעטום האָט מען געזוכט מעראַקס'ן, אָבער מען האָט איהם אין ערגעץ נישט געפונען. און מעראַקס איז זיך דערווייל אונטער אַן אַנדער נאָמען געפאָהרען איבער רוסלאַנד און זיך אַלעמאָל אָפּגעשטעלט אין אַן אַנדער שטאָט; ער איז געווען אין וואָראָנעש, אין טאַמבאָוו, אין פּענזע, אין סימבירסק, אין סאַראַטאָוו, אין קורסק, אין אָריאָל, אין פּאָלטאַווע, אין יעקאַטערינאָסלאַוו, און אין ענגערע אַנדערע שטעט; אָבער אין וואָס פאַר אַ שטאָט ער איז נישט געקומען באַפּען, איז ער שוין געווען אין אַן אַנדער שטאָט. און פון יענג האָט ער אָנגעשריבען אַ בריף דעם גענעראַל לעסאָווסקי, אַז ער זאָל זיך נאַרישט וואַרטען, ווייל מיט דער צייט וועט ער איהם נאַראיבערראַשען...

כדי זיך צו צושטרייען אַביסעל, האָט מעראַקס אויפ'ן וועג גערעזייל פערפיהרט אַ ראָמאַן מיט אַ שעהן מיידעל, מיט דער יונגערער שוועסטער פון דעם ערשטען „רעקאַבעריסט" וו. פ. ראַיעווסקי, ער האָט זיך אין קורסקער גובערניע אָפּגעשטעלט ביי די ראַיעווסקי'ס אין דאָרף אויף אַ מאָנאַט צייט און געדרעהט דעם ראָמאַן. בעת די פּאָליציי האָט איהם געזוכט. און שפּעטער, ווען ער איז אויסגעפאָהרען, האָט ער דעם מיידעל געשריבען אַ עלכע הייסע ליבעס-בריף, אַז מען האָט טאַקע געקאָנט מיינען, אַז אָהן איהר קען ער נישט לעבען...

ווענען דעם, אַז ער איז פערהייראַט, האָט ער, פערשטעהט זיך, נישט דערמאָנט אַ וואָרט...

אַזוי זענען אַוועק אַ דריי חדשים און מען האָט מעראַקס'ן אַלץ נישט געקענט געפינען. און פּונקט דאַן, ווען מען האָט איהם אַזוי פלייסיג געזוכט, איז ער געקומען קיין מאָסקווע, און זיך דאָרטען בעזעצט אין אַ קליין שטיבעלע אויסער דער שטאָט.

וואָס פאַר אַ פּלענער ער האָט געהאַט, קומענדיג קיין מאָסקווע — דאָס איז שווער צו וויסען. קענטיג, אַז עס האָט איהם דאַן אויסגעפעהלט געלד, און ער האָט געהאַט ברעה צוצונעמען ביים ווייב נאָך עטליכע טויזענד רובל...

דאָך קען מען דרינגען פון דעם. וואָס ער האָט פון דעם קליינעם שטיבעלע צוגעשיקט אַ בריף צום ווייב, אַז זי זאָל שטילערהייט קומען איהם זעהן, ווייל ער בענקט שרעקליך נאָך איהר און זייל ער האָט זי זעהר ליב...

דעם ווייב'ס פאַמיליע האָט שוין אָבער גע־וואוסט. וואָס פאַר אַ פויגעל ער איז, און אַזוי שנעל ווי מען האָט פון איהם געקריגען דעם בריף, האָט מען וועגען דעם געלאָזט וויסען דער פּאָליציי...

דעם 10-טען יולי 1834. האָט דער מאָסקווער גענעראַל גובערנאַטאָר מיט פרייד געלאָזט וויסען דעם גראַף בענקענדאָרף, אַז דאַן טיכאָילאָוויטש מעראַקס איז אַרעסטירט און אַז ער ווערט געהאַלטען אונטער אַ שטרענגער וואַך, געקאַיעט אין קייטען.

פון טורמע האָט מעראַקס נאָך געשריבען בריף צום גראַף און אויך צום צאַר, אַליין דערצעהלענדיג געשיכטעס, אַז ער קען אויפדעקען אַ פערשווערונג. אָבער קיינער האָט איהם שוין נישט געגלויבט. דער צאַר אַליין האָט אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז מ'זאָל מעראַקס'ן פערשפּאַרען אין שליסעלבורגער פעסטונג און גוט אַכטונג געבען, אַז ער זאָל מעהר נישט קענען אַנטלויפען.

דאָס צווייטע מאָל אין שליסעלבורגער פעסטונג איז מעראַקס אָפּגעזעסען צוויי און צוואַנציג יאָהר. אין 1856, אַ יאָהר נאָך ניקאָלאַי דעם ערשטענס טויט, האָט דער נייער צאַר, אַלעקסאַנדער דער צווייטער, מעראַקס'ן בעגנאַדיגט און געהייסען איהם אַרויסלאָזען פון שליסעלבורגער פעסטונג.

מעראַקס איז שוין דאַן אַלט געווען 63 יאָהר. אונטער דער אויפזיכט פון דער פּאָליציי האָט ער זיך בעזעצט אין אַ קליין דערפעל, אין קאַשירער אויעזד, ביי זיין ברודער, און דאָרט איז ער, דעם 22-טען דעצעמבער 1859 געשטאָרבען פון אַפּאָפּלעקציע.

פאַר'ן טויט האָט ער אָנגעשריבען אַ פּאָר אַרטיקלען, אין וועלכע ער האָט זיך בערימהט איינצעהליקע זיינע פערזענליכקייט און לעגענדעס און גנעדיקעסיטען. ער האָט זעהר שטאַרק געוואָלט אַריין אין דער געשיכטע נישט ווי אַן אַוואַנטוריסט, נאָר ווי אַ לעגענדאַרישער פערזאָן.

(סוף).

פערקלענערט דעם אומזאַץ-שטייער פון 2½ פּראָצענט אויף 1 פּראָצענט
איינגעפיהרט א ריטשאַלט פאַר קליינע סוחרים

וואַרשא, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). אלס רעזולטאט פון דער לעצטער זיצונג פון מיניסטאַרענראַט האט היינט דער פּי־נאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי גערופען צו זיך דעם רעפּ. ווישליצקי און זיך ביי איהם אינפאָרמירט וועגען דער לאַגע פון סוחרטום.

דער פינאַנץ־מיניסטער האט געבעטען ביי רעפּ. ווישליצקי, אז ער זאל איהם צושטעלען א גענויע מעמאָריאַל וועגען די פּאָסטולאַטען פון סוחרטום.

רעפּ. ווישליצקי האט באלד אויפ'ן אָרט צו־געשטעלט דעם מעמאָריאל מיניסטער מאַטושעווסקי האט דערויף ערקלערט, אז פאַר הורט־סוחרים, וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס־ביכער וועט דער אומ־זאַץ־שטייער פערקלענערט ווערען פון 2 מיט א האלב פּראָצענט אויף 1 פּראָצענט, אויך פאַר קליינע סוחרים וועט געמאכט ווערען א גאנצע רייה אנחות און קודם כל וועט איינגעפיהרט ווערען א ריטשאַלט פאַר שטייערן.

ווי מען ניט איבער האט די רעגירונג בכלל ברעה ארורכצופיהרען א רייה ווירטשאפטליכע און שטייער־רעפאָרמען. דאס זאל זיין די ערשטע רעגי־רונגס־הילף פאַר די סוחרים, וואס געפינען זיך אין א קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע.

מען ניט אויך איבער, אז אויף דער לעצטער זיצונג פון מיניסטאַרענראַט האט מען אויך נעה־רעדט וועגען דער קריטישער לאַגע פון די לאָדזשער פאַבריקאַנטען און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו מאכען א רייה הנחות אין דער פאָרם פון שטייער־ערלייכטערונגען, פּילינגע קרעדיטען א. אז. וו. אבּער דאס וועט געשעהען נאכדעם, ווי עס וועלען איינגע־לאנגט ווערען פארשטעהער פון דער לאָדזשער אינ־דוסטריע, מיט וועלכע דער ענין וועט בעטראכט ווערען.

פּראָיעקט פון האַנדעלס-מיניסטער קוויאַטקאָווסקי
וועגען שטייער-הנחות פאַר האַנדעל און אינדוסטריע

וואַרשא, 9 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). צוליב דער שווערער לאַגע אין האַנדעל און דער נויטווענדיגקייט צו ברענגען דרינ־גענדע הילף, האט דער האַנדעלס־מיניסטער קוויאַט־קאָווסקי שוין אויסגעאַרבּייט א פּראָיעקט, וואס וועט די טעג שוין צוגעשטעלט ווערען דעם עקאָנאָ־מישען קאָמיטעט ביים מיניסטאַרענראַט.

און פּראָיעקט ווערט פאָרגעזעהען באלדיגע הילף פאַר די סוחרים און קלייןהענדלער אין דער פאָרם פון קרעדיטען און שטייער־הנחות. צו די הנחות פאַר'ן האַנדעל וועלען געהערען א שטענדיגער כאַראַקטער אבער נאָר א צייטווייליגען איבערגאַנג מען דעם קריזיס איז נישט בעוואונסט.

ווי מען זעהט טראַגט זיך די רעגירונג ארום מיט ערנסטע כוונות צו ברענגען דרינגענדע הילף פאַר דעם בעדראָהטען האַנדעל.

KINO Świt TEATR

89 פּאַמאַרסקאַ 89

צוגאַנג מיט טראַמוואַי 4 און 8

היינט און פאָלג. טעג!

„אין די פּוילישע וועלדער"

פילם-מייסטערווערק, רעזשי יאָנאַס טורקאָוו

לויט דער בעוואוסטער ערצעהלונג פון יוסף אָפּאַטאָשו

יודישער כאָר 10 פּערזאָן פּוילישער כאָר

בעמ.: אויף בעשטעלונגען ספּעציעלע סעאַנסען פאַר שול-יוגענד.

אָנהויב פון די סעאַנסען 4 אַ זייגער נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער בייטאָג, לעצטער סעאַנס 10 אַ זייגער אין אָוונט.

פּרייזען פון די פּלעצער:

1 זל. — 1 זל., 2 זל. — 75 גר., 3 זל. 50 גר.

אויפ'ן 1-טען סעאַנס 40 גר. און 50 גר. שילער 30 גר.

מאַשין = לעכער

ווערן אָנגענומען אויסצוגייען ביי

ג. נאַרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29

DYREKCJA

KOLEI ELEKTRYCZNEJ ŁÓDZKIEJ, Sp. Akc.,

zawiadamia niniejszym pp. Akcjonarjuszów, że z dniem 15 kwietnia 1930 r. wydawane będą pp. Akcjonarjuszom bilety bezpłatne na przejazd tramwajami na nowy okres od 1 maja 1930 r. do 30 kwietnia 1931 r.

Wydawnictwo biletów odbywać się będzie w biurze Zarządu przy ul. Tramwajowej No. 6 w godzinach od 8 do 12½, i od 15 do 17 (w soboty od 8 do 12½) za okazaniem oryginalnych akcyj lub kwitów depozytowych, przyczem na każde 50 akcyj wydany będzie 1 bilet.

Bilety, wydane na okres bieżący a znajdujące się w posiadaniu pp. Akcjonarjuszów, po dniu 30 kwietnia r. b. będą nieważne.

SKŁADY murowane z rampą

PIWNICE murowane i drenowane

SZOPY

DO WYNAJĘCIA natychmiast na ul. Południowej 40

Dowiedzieć się u gospodarza ul. Cegielniana 45, m, 1, tel. 214-14. 6162

אַכטונג, פּרייז-קוראַנט פון 1930

No.		03	06	07	09 קוואַרט
L. O.		.85	1.50		2.00
5. C.	אָהן אַלקאָהאָל	1.05	1.85		2.80
10	אינלענדישע ווײַנען	1.05	1.85		2.80
12	" "	1 10	2.00		3 00
13	" "	1.35	2.50		3.50
14	" "	1.50	2.80		4 20
15	אונגאַר-ווײַנען	1.90	3 50		5 00
20	" "	2.50	4 50		6.50
24	" "	3.30	6.00		
26	אַלטען אונגאַר-ווײַן	4.30	8.00		
30	" " "	5.30	10.00		
T.A.	" " "	6.50	12 00		
T.A.G.	" " "	8 50	16.00	18.00	
T.A.M.	" " "	12.00	22.00	25.00	
	מעדאָק 1-טער סאָרט	1.50	2 50		3.50
	" 2-טער "	1.65	3.00		4.50
	ארץ-ישראל-ווײַנען				
MEDOK		3.30	6.00		
ALICANTE		4.80	8.00		
TOKAJ		5 30	10.00		
	אַלטען פּאַלעסטינער ווײַן פון 1913	7.80	15.00		

בעמערקונג: 1) די אַלע ווײַנען טיילען זיך אין 4 סאָרטען, רויטער, ווייסער, בעצערטער און זיסער; 2) דער ווײַן No. 5. C. איז ספּעציעל פאַר ליידענדע מענשען, וועלכע עס איז זיי נישט ערלויבט צו טרינקען קיין אַלקאָהאָל; 3) ספּעציעל פאַר צוקער-ליידענדע פערשרייבט גוטע רויטע ווײַנען; 4) אויך איז ביי מיר צו בעקומען פערשיעדענע ליקערען און שפּרײַט, אַלעס כשר לחג הפסח.

מיט אַכטונג

י. מ. גוטטער, נאַוואָמיעסקאַ 19. טעל. 215-83

פערלאַנגט איבעראַל ווײַנען פון דער פירמע

י. מ. גוטטער

וואָס עקזיסטירט שוין אין לאָדז 42 יאָהר מיט דעם גרעסטען ערפאָלג

בעווייל איך האָב אַלע

ווײַנען

פון דער ערשטער קוואַליטעט און ווערט פערקויפט

ביליגער ווי איבעראַל.

מעהל, ווײַן

של פּסח פאַדערט נור פון דער עלטסטער לאָדזער פאַבריק

ש. ווישליצקי, פּיעטריקאָווער 10

גאַראַנטירט בעסטע קוואַליטעט. — ביליגסטע פּרייזען.

צו בעקומען אין אַלע רעסטאָראַציעס און שענקען

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

זאַוואַדזקאַ 1.

נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען.

קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.

— בעזונדערע וואַרטע-ציבער פאַר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

הלא חכמה תקרא, ותבונה תתן קולה

בצדק כל אמרי פי, אין בהם נפתל ועקש, אשרי אדם שמע לי, לשקד על דלתותי יום יום

איבער דעם זאָלסטו נאָר קומען אין מיין רעכטסקאָנסולענטען-ביוראָ צו ה'

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו צו ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, געווי-סענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, סלאַווזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, רעכטסקאָנסולענט פּעטריקאָווער 17.

שטר מכירת חמץ

לאָדז, זאַכאַדניאַ 49

ביי הר"ר יהושע פרידענזאָן בהר"ר שמעלקי ז"ל, מורה הוראה דפה

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

בושעוושינער 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—5½
ד"ר סערשנער קינדער-קראַנקה.	4½-3 11-9
ד"ר שיפּמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר קוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	1½ - 12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גײַסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	5—2
ד"ר שפּערלאַווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

סיכאָ-טעראַפּיע, שטראַך-שטעלונגען די שטעלען אַ.אַ. די פּאָקען-שטעך, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהל.איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּערעצ. אויך טערלעגונג הייזמען און שטאָט. און לאַבאָראַטאָריום הערען אָג. אַנאַליזען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פּלעגמע און בלוט

אויסטונגען נעגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי סטאָמאַטאָלאָג

צאָהן-ערצט 10—1 3—6

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

אַ ליכטיג לעבען!!!

עלעקטרישע זשיראַנדאָלען

פון אייגענער אויסאַרבייטונג צו די ביליגסטע פּרייזען פון 20 זל. אָן, אויך **זשאַרובקעס** די בעסטע מאַרקעס מיט 30 פּראָצ. ביליגער ווי איבעראַל — — — —

מ. זענדעל

פּלאַץ וואָלנאָשטשי 9

פר. נייר מאַרק רינגנאָוואַמיעסקאַ

צאָהן-ערצט

St. Gelberg

וואוינט יעצט

Zawadzka 14, tel. 108-33

נעהמט אָן פון 10-2 און פון 4-7

כ'קויף און צאָהל

די בעסטע פּרייזען

פאַר פערשידענע געברויכטע מאַרמאָרען, בו-פעטען—רעסטאָראַנען-טישלעך און וואַש-טישען

צו ווענדען זיך צו יוסף סאַט

אַלטער מאַרק 12 פּראָנט 1 שט.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פּעטריקאָווער 10, טעל. 31-86

נעמט אָן פון 8-9½ פריה און פון 3-4½ נאָכמ.

אויפּפאַדערונג!

צו די אַלע, וואָס בעזיצען

פּראָטעסטען

פון ה' מענדיל ליפּשיץ קאָנסטאַנטינער 40 זאָלען זיך און זייער אינטערעס מעלדען צו יעקב בראַנער

שקולנע 7 פון 15/4 ביז דעם 17/4 פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

LAJCHTER

צאָהן-כירורג

Chor. szczęk, dziąseł podniebienia, języka pit.

przeprowadził się na ZIELONĄ 9

lp. front, tel. 149-66

od 1½-5 po poł.

Dr. med.

H. KRAUSKOPF

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

צעגעלניאַנאַ 45, טעל. 113-47

נעמט אָן פון 4 ביז 7 אין אָוועגד.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראָלאָג

ספּעציאַל-ערצט פאַר נירן, בלאָז און האַרן-קראַנקהייט

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אָן פון 7— 4 אָוועגד.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6-זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.

פאַר'ן אינהאַלט און טערמינפון די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אַ מילימעטער-שורה: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען אין טעקסט—40 " — 60 " " 4 " נאָכ'ן טעקסט—12 " — 18 " " 8 " אויספ' דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowrki i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.